

PEDAGOGISKT UTVECKLINGSCENTRUM DALARNA: PUD-AUD

Inbjudan till: Representanter i PUD-AU och föredragande.

Datum och tid: 2025-12-16 kl. 9.00 – 12.00.

Plats: Haganäs, Ornäs, Borlänge

VÄLKOMMEN!

PROTOKOLL

2025-12-16

1 Mötets öppnande och Presentationsrunda

Ulrika Forssell, ordförande, deltagare

2 Val av möttesekreterare

Ordförande

Förslag: Mikael Magnusson Weinholz, admin, PUD.

Beslut: Enligt förslag.

3 Dagordningen

Ordförande

Inga övriga frågor anmälda.

4 Uppdatering AIL och plan för arbetet med en långsiktig plan

Ordförande, Helen Sterner, programansvarig AIL, Karin Nordmark, samordnare, PUD

Helén Sterner inleder med att tacka för tillfället för henne och PUD:s verksamhetsledare Anna Östlin Brismark att delta på det digitala skolchefsmötet 19 december för att tillsammans med skolcheferna hantera brådskande frågor kring AIL gällande studentunderlaget för start ht 2026.

Helén Sterner återskärnar att underlaget nu är stort nog för start, med planeringstalen 20 st för AIL för grundlärare 4-6 och 20 för AIL för ämneslärare 7-9 (se *bilaga 1*). Sista dag för komplettering är 7 april.

Information kommer att läggas ut på sociala medier i januari. Antagningsperioden är 16 februari -16 mars. En digital informationsträff kommer att hållas 17:e eller 18:e februari - datumet är i skrivande stund ännu inte fastslaget. Både skolhuvudmän och HDA-medarbetare som kan är välkomna att delta. Tid: kl 17-18. <https://du-se.zoom.us/j/9848976877>

Öppet hus med samma innehåll erbjuds torsdag, 12 mars 2026, kl 17:00 -18:30, Campus Borlänge

Antagningssiffrorna för AIL kommer att rapporteras på PUD-AU 21 april. Högskolan håller även öppet hus om alla utbildningar 12 mars.

Under ovan nämnda skolchefsmöte arbetades några förslag fram inför framtiden för AIL. Ett är att byta veckodagar för campusträffarna för AIL för grundlärare 4-6 från måndis till tor-fre. Definitivt besked om detta kommer i januari.

Ett annat förslag är att från och med ht 2026 alternera vartannat år mellan antagning till AIL för grundlärare 4-6 och AIL för grundlärare F-3. För ht 2026 är antagningen till AIL för grundlärare 4-6 redan fastslagen. Förslaget innebär alltså att för ht 2027 gäller antagningen AIL för grundlärare F-3, och nästa antagning till AIL för grundlärare 4-6 blir till ht 2028.

Ett annat förslag är att man på AIL för ämneslärare 7-9 startar med matematik och sedan väljer det andra ämnet. HDa arbetar nu med att se på vilka olika sätt man kan samarbeta med ett annat lärosäte gällande utbudet av andraämnen.

I det följande samtalet ställde sig huvudmännen positiva och tyckte sig ha fått gehör för de frågor och önskemål som bearbetades tillsammans med Helén Sterner och Anna Östlin Brismark på skolchefsmötet.

En fråga som lyftes var hur inventeringen av antal tjänster (studenter) inför varje höst kan förenklas. Karin Nordmark svarar att HDa planerar att införa behörighetskravet att studenterna på AIL för grundlärare F-3 och 4-6 ska ha en tjänst, vilket redan gäller för studenterna på AIL för ämneslärare 7-9.

Beslut: Frågan om inventeringen av hur många AIL-studenter som kan tas emot ska diskuteras/synliggöras på PUD-rådet i mars.

Helén Sterner förmedlar också ett medskick från studenterna som börjat 7-9, som i flera fall fått för stor belastning/ansvar på skolan och inte måttat med både studier och alltför mycket jobb. Ett förslag som lyfts i respons är att huvudmännen skulle kunna följa upp hur det går för studenterna tidigt och tydligt med feedback och stöd och att fasta och regelbundna avstämningsmöten skulle kunna införas, med början redan i oktober termin 1.

5 Information – på gång inom lärarutbildningen vid HDa

(Ev. representant från I-LUN) Anna Östlin Brismark, verksamhetsledare PUD & Sofia Walter, samordnare, PUD

Anna Östlin Brismark rapporterar:

- Omorganisationen av lärarutbildningen på HDa ska förhandlas i januari.
- Lärarutbildningsutredningen: HDa har utsett en samordnare, Solveig Malmsten, som ska leda implementeringsarbetet. Hon tillträder 1 februari. En fråga som kommer att behandlas är det nya behörighetskravet på betygsnivå C i svenska.
- Den nya lärarutbildningen ska sjösättas ht 2028.
- Beslut är taget i I-LUN om att gå vidare med att inventera förutsättningar för en ny ansökan om examensrätt för förskolläraryrket. Nu kommer fokus främst ligga på de interna förutsättningarna.
- Dalatorget kommer att genomföras 2026. Troligen en vecka senare än föregående år, 11 september. Önskemål om att fortsätta med presentationer av examensarbeten, uppvakning av avgångsstudenter samt någon form av rundabordsamtal.
- I det följande samtalet bjöd Sofia Walter in till att lämna förslag på inslag på Dalatorget och uppmanar huvudmännen att maila dessa till henne: swl@du.se. Detta kommer också att tas upp på kommande PUD-råd.

6 Information från SKR-nätverket – fokus på frågor som rör PUD, bl.a. kompetensutveckling

Lars Kratz, vice ordförande och representant i SKR-skolchefsnätverk

Lars Kratz presenterar aktuell information (se bilaga 2):

- Ett omfattande informationsmaterial i form av en PP-presentation kommer att tillgängliggöras för alla huvudmän inom kort, där egna uppgifterna (data) och loggor kan läggas in. Huvudsyftet med materialet är att vara ett stöd för en strategisk kommunikation i media, till politiken osv. Ett syfte är också att nyansera bilden av skolan.
- Stora pensionsavgångar gör att bristen på behöriga/utbildade förskollärare och lärare består även med minskade barngrupper.
- Lars lyfte också problemet med rättshaverister använder AI i mejl m.m. till kommuner.

7 Planering för kommande PUD-råd - koppling till genomförd utvärdering *Ordförande, Anna Östlin Brismark, verksamhetsledare PUD*

Anna Östlin Brismark presenterar en sammanställning av de inkomna svaren på den utvärdering som genomförts med avseende på innehållet på PUD-rådet 7 oktober och önskemål inför kommande PUD-råd samt förslag och synpunkter från samverkansgruppen. (se bilaga 3).

I samtalet under mötet hördes ytterligare några förslag:

- Gärna ett inslag om grundskolans bristande kunskaper och/eller behörighet i matte och (även skolfrånvaron) vilket får genomslag i gymnasiebehörighet.
- En historisk tillbakablick om PUD för att introducera och ta vidare för nya HM-rep. Hur var det tänkt från början och vad det utvecklats till idag.
- Information om kartläggningsmaterial (Tarja Alatalo)

8 Dialog/workshop utifrån idé om gemensam Lokalt praktikutvecklingsprojekt kring läs- och skriv *Anna Östlin Brismark, verksamhetsledare PUD, Mattias Gradén, verksamhetsutvecklare PUD, Solveig Malmsten, ämnesansvarig Svenska*

Anna Östlin Brismark inleder med kort bakgrundsbeskrivning kring kompetensutveckling för lärare och förskollärare och visar vad som kommer och vad HDa lämnat anbud på:

Klart inför hösten 2026:

- Matematikinläring för förskollärare som undervisar i förskoleklass 15 högskolepoäng
- Läs- och skrivinläring för förskollärare som undervisar i förskoleklass 15 högskolepoäng

Förhoppningsvis även hösten 2026 (HDa lämnar in anbud) :

- Språk-, läs- och skrivutveckling i förskoleklass och årskurs 1–3 utifrån första- och andraspråksperspektiv
- Språk-, läs- och skrivutveckling utifrån första- och andraspråksperspektiv - årskurs 4–6

Mattias Gradén beskriver hur ett lokalt praktikutvecklingsprojekt, LP, fungerar och hur det skulle kunna användas i detta sammanhang (se samma PPT).

Solveig Malmsten visar ett exempel på ett tänkbart upplägg (se bilaga 4) och beskriver att den framtida kompetensutvecklingen i samband med LP måste vara mer riktad för

att inte "slå in öppna dörrar". Till exempel skulle det vara bra om medverkande skolor har olika förutsättningar.

En kommentar från huvudmännen är att det kanske skulle vara bra för de medverkande lärarna att auskultera på varandras skolor i samband med LP.

Mattias Gradén lyfter att det kanske kan vara lämpligt att köra två parallella LP-projekt, ett i södra och ett i norra Dalaregionen.

En annan kommentar från huvudmännen är att kanske är bra om det inte bara är förstelärare som deltar i projekten, utan att det är blandad kompetensnivå på deltagarna, och att detta då behöver samordnas mellan de deltagande skolorna/huvudmännen.

Solveig Malmsten förklarar att vid en veckostart i höst behöver svenskämnet på HDa börja med en grupp och sedan lägga till en andra grupp terminen efter. Det ska vara fysiska träffar och det blir därför också viktigt var träffarna förläggs geografiskt.

Inför nästa PUD-AU 27 januari kommer Solveig Malmsten och Mattias Gradén att ta fram en stomme till informationsmaterial gällande Mål, Syfte och Tanke.

Huvudmännen uppmanas skicka in idéer till Solveig Malmsten: sml@du.se

9 Uppdatering professionsprogrammet

Anna Östlin Brismark

Anna Östlin Brismark rapporterar att HDa, som redan meddelats, startar en VAK-kurs vt -2026 och presenterar de nya kurser HDa lagt/kommer att lägga anbud på att få ge ht -2026 (se bilaga 5). Riktlinjer om vilka övriga akademiska kurser som är meriterande kommer inom kort från NASP-gruppen.

10 Uppdatering Anmälda till Matematikbiennetten

Anna Östlin Brismark

Anna Östlin Brismark redovisar att det inkommit 93 anmälningar till Matematikbiennetten 19 februari på campus Borlänge och visar en översikt över fördelningen av anmälningar kommunvis (se bilaga 6). Anmälan stängde i mitten av december.

11 Omvärldsbevakning

Anna Östlin Brismark

Anna Östlin Brismark rapporterar bland annat att om (se bilaga 7):

- regeringen vill se ny speciallärarutbildning – utredning på gång
- slutbetänkandet gällande *En förbättradelevhälsa*
- regeringen tillsätter en utredning för att komma till rätta med bristerna i komvux och sfi

Samt ett urval av nyheter från Skolverket.

12 Övriga frågor

Ordförande tar upp frågan om möte med socialcheferna och i ett kort samtal framkommer att skolcheferna är överens om att det är bra om de tar initiativ till sådana möten. Detta är främst en fråga för skolchefsmötet.

Mötet avslutas

Kommande möten läsåret 25 - 26

27 jan, PUD-AU
29 jan, Skolchefsmöte Digitalt
10 mar, PUD-råd
10 mar, Skolchefsmöte (efter PUD-råd)
21 apr, PUD-AU
12 maj, Skolchefsmöte Digitalt
2 jun, PUD-AU

Anna Östlin Brismark, justerare

Mikael Magnusson Weinholz, sekreterare

HÖGSKOLAN
DALARNA

BILAGA 1

Kort om AIL

- Fortsätta AIL

- Ht 2026

Åk. 4-6 (planeringstal 20)

Åk. 7-9 matematik/idrott och hälsa (planeringstal 20)

- 16 februari – 16 mars, tidig ansökan AIL
- 7 april sista kompletteringsdag
- Mitten av april får vi vetskap om vilka studenter som är antagna
- Marknadsföring AIL, 7-9, Tack Maria och Per

Vårterminen 25

- 1 januari sociala medier
- **Januari, affisch** att skriva ut till alla bibliotek mm i regionen.
- **Informationsträff om arbetsintegrerade utbildningarna.**
HDa och skolhuvudmän som kan är Välkomna att delta.
 - februari kl. 17-18, zoom <https://du-se.zoom.us/j/9848976877>
 - Öppet hus med samma innehåll erbjuds
Torsdag, 12 mars 2026, kl 17:00 - 18:30, Campus Borlänge
- **Antagning** 16 februari till 16 mars
- **Mitten av april** vet vi vilka studenter som är antagna, PUD-AU 21 april

Framtiden, det här jobbar vi för

Höstterminen 26

Förslag om att byta dagar för studier, ht 26, studenter på HDa tors.-fred.

Höstterminen 27

- Förslag att antagning GLP, vartannat år F-3 och 4-6. Det betyder ht 27 antagning F-3.
- Förslag om att AIL 7-9 ingångsämne matematik och möjlighet till fler ämneskombinationer än idrott.
- VFU
- Funderingar, övrigt ...

God Jul
och önskar er Alla en vilsam ledighet

HÖGSKOLAN
DALARNA

BILAGA 2

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Skolan i siffror

Fakta om svensk skola

Materialet och dess användning

Detta bildspel syftat till att förklara och även nyansera bilden av svensk grundskola med stöd av fakta och offentlig statistik. Materialet beskriver den svenska grundskolan och det svenska utbildningssystemet på aggregerad nivå medan de lokala förhållandena kan variera kraftigt. För att bredda förståelsen är det därför bra om bilderna kompletteras med den egna kommunens resultat där så är möjligt.

Dessa bilder har försetts med en kommunvapensköld

Samma fakta – olika fokus

Båda bilderna är sanna men fokus
ligger ofta på det negativa

Bilden blir därmed onyanserad

"Allt fler unga
har otillräckliga
läsfärdigheter"

"Svenska elever
läser bättre än
genomsnittet för
OECD"

Skolans uppdrag

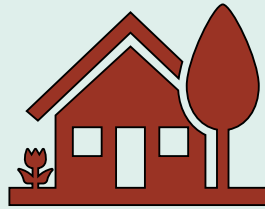
Skolans breda uppdrag

Skolan ska främja lärande och utveckling genom att ge elever kunskaper och värden, samt fostra dem till ansvarstagande och kreativa medborgare i ett demokratiskt samhälle. Den ska väcka lusten att lära, förankra demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter samt erbjuda en trygg lärmiljö och kompensera för olika förutsättningar att lyckas.

Källa: Lgr22, Grundläggande värden

Skolans uppdrag förr och nu

FOLKSKOLAN

1842-1961

Grovt förenklat: Ge grundläggande kunskaper i bland annat läsning, skrivning, räkning, historia och kristendomskunskap.

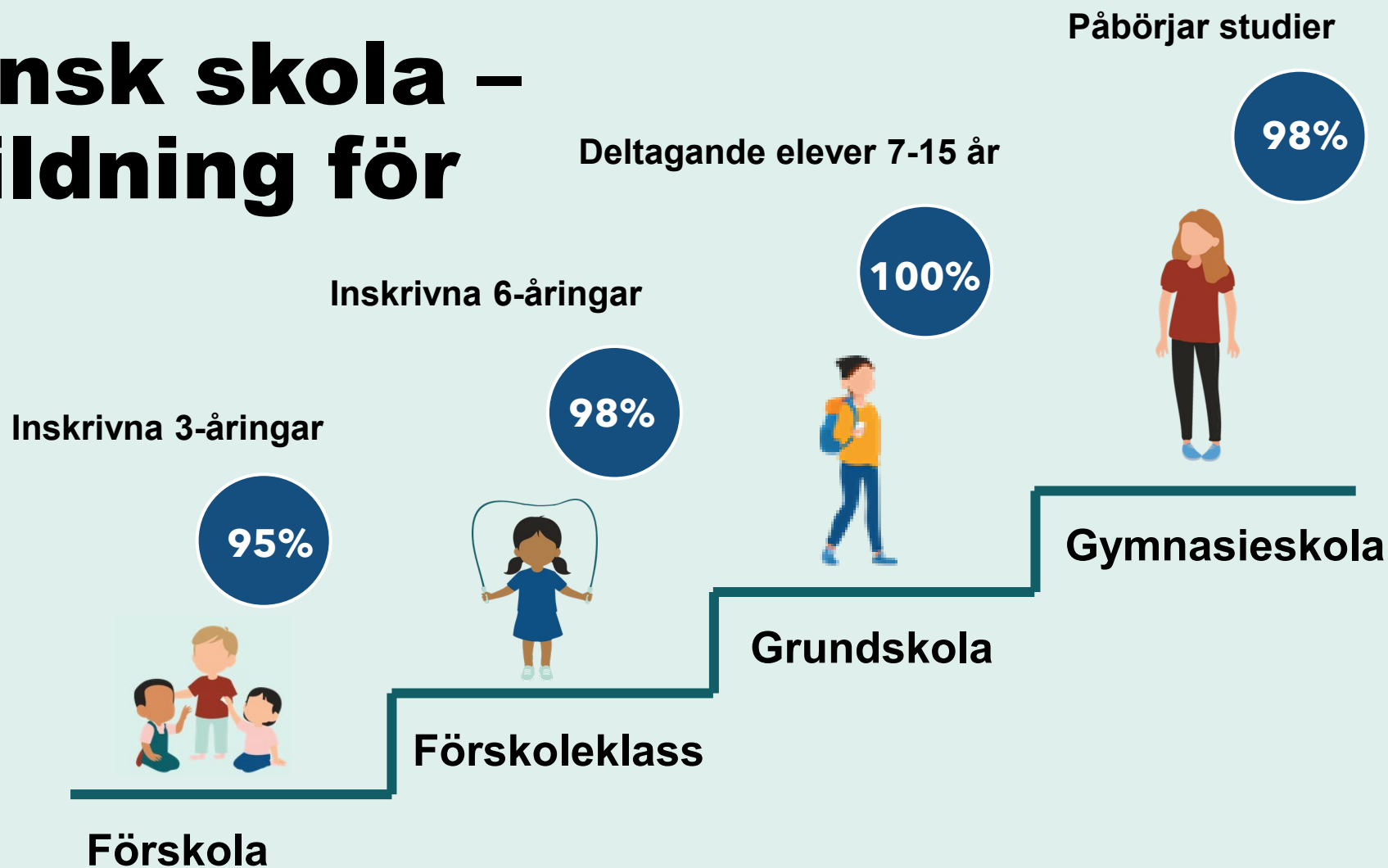

DAGENS GRUNDSKOLA

2022 –

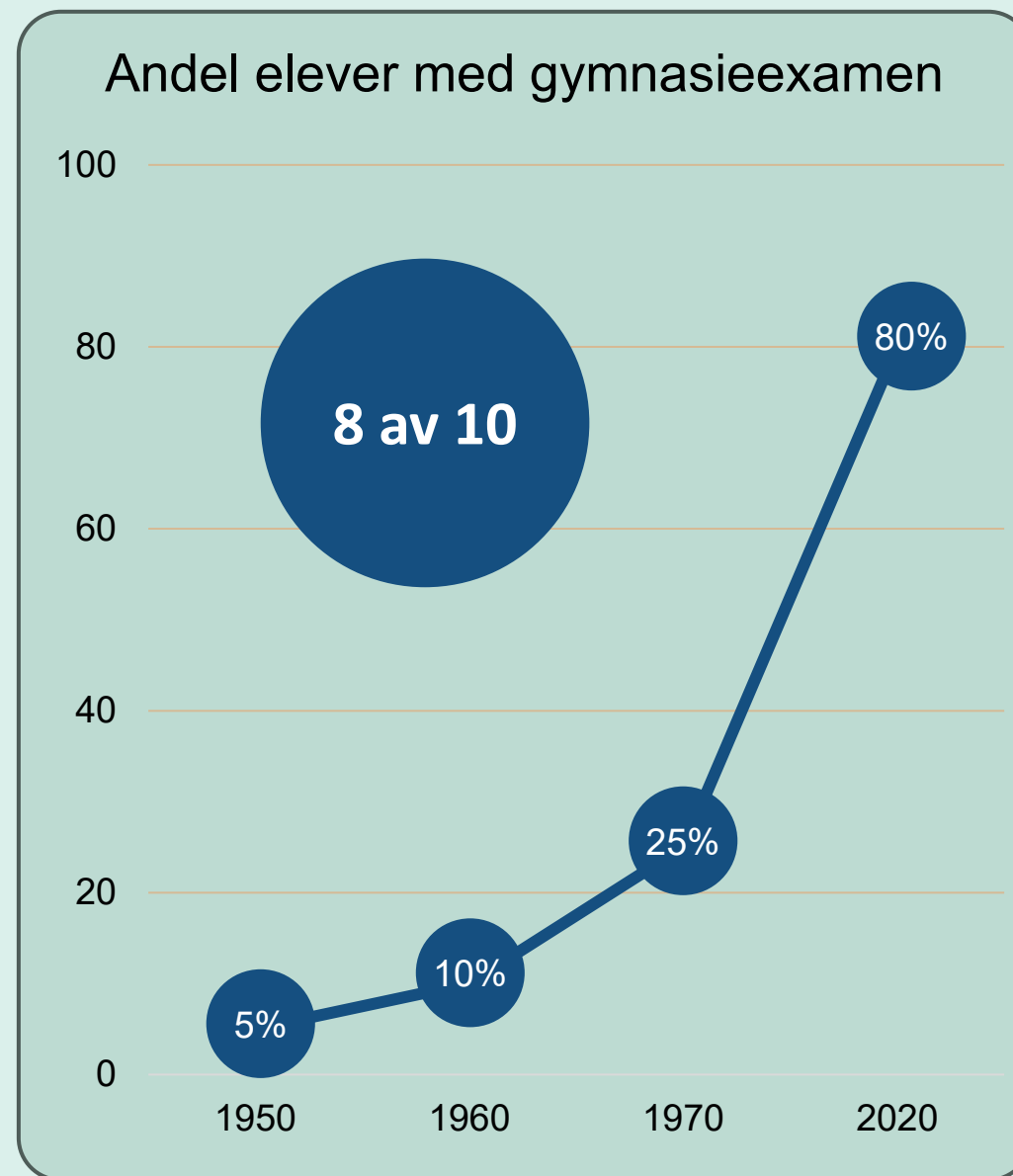
Förmedla beständiga kunskaper i läsa, skriva och räkna som alla i samhället behöver. Balansera och integrera olika kunskapsformer. Kompensera för olika förutsättningar. Personlig utveckling. Demokratiskt uppdrag. Förståelse och medmänsklighet. Anpassning till ett föränderligt samhälle. Saklighet och allsidighet. Kreativitet. Likvärdig utbildning. m.m.

Svensk skola – utbildning för alla

Samhällsutveckling och utbildnings- revolution

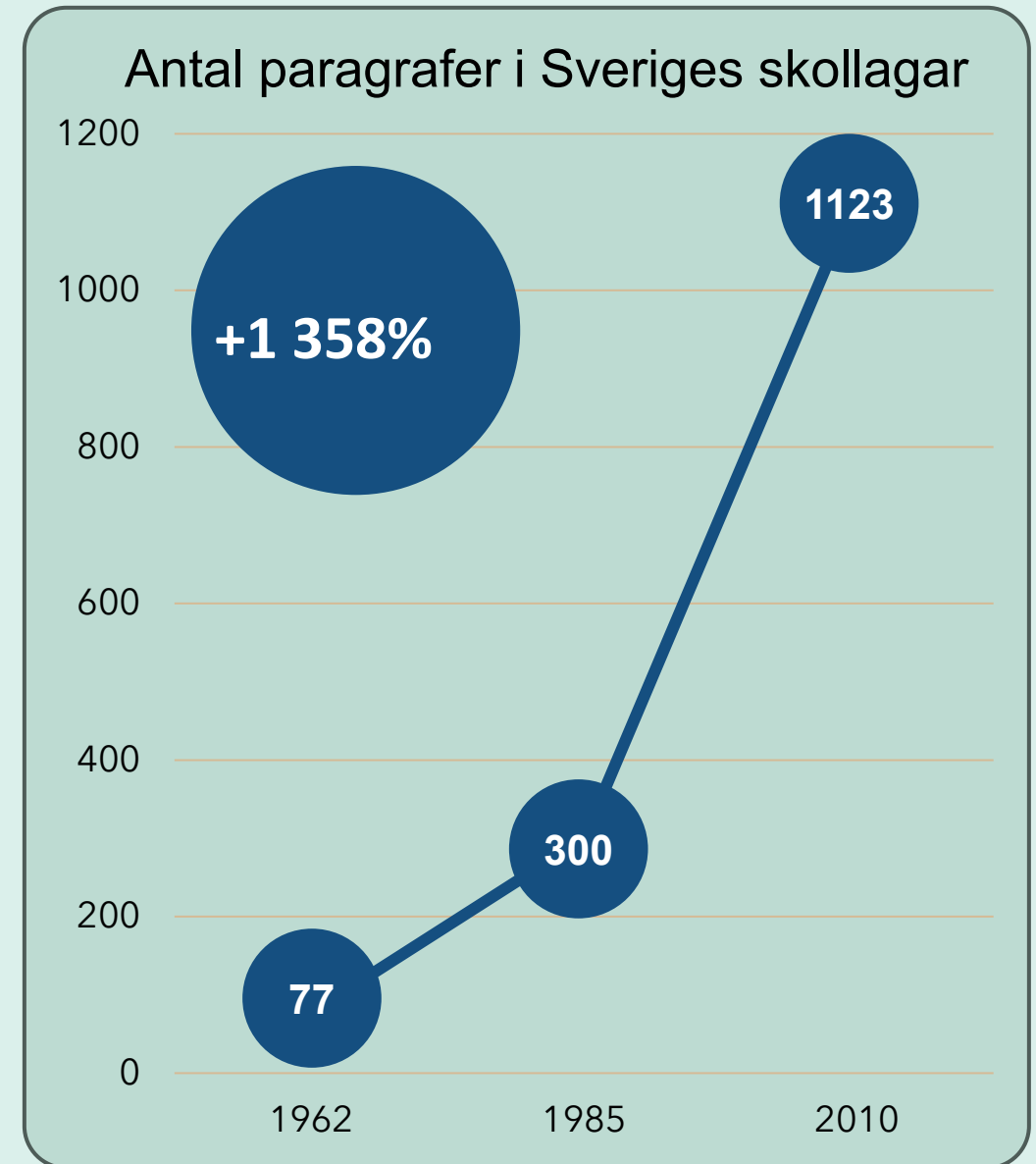
Idag läser nästan alla unga något gymnasieprogram och åtta av tio elever som börjar gymnasieskolan tar examen inom tre år. Men så har det inte alltid varit. År 1950 tog endast en av tjugo elever examen.

Skollagen blir allt mer omfattande

I takt med att skolans uppdrag utökats har lagstiftningen på skolområdet blivit allt mer långtgående och detaljerad.

Från den första skollagens 77 paragrafer har antalet lagrum ökat till hela 1123 stycken (år 2025). Det motsvarar 1358 procent.

Så lyckas skolan med uppdraget

Systematiskt kvalitetsarbete är en kontinuerlig process för ständiga förbättringar som innefattar att planera, genomföra, följa upp och analysera verksamheten

Vetenskaplig grund innebär att kunskap från vetenskapliga studier ska vara en utgångspunkt när förskolan och skolan planerar, genomför och utvärderar sin verksamhet

Beprövad erfarenhet består av kunskap som har vuxit fram i det vardagliga arbetet, det är professionens egna, gemensamma, kunskap som växer fram över tid

Lagkrav
sedan 2011

Kompetens-
utveckling

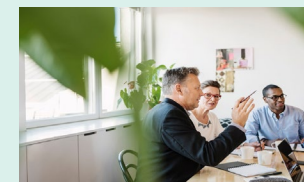
Elevhälso-
arbete

Praktiknära
forskning

Kollegialt
lärande

Utmaningar att hantera

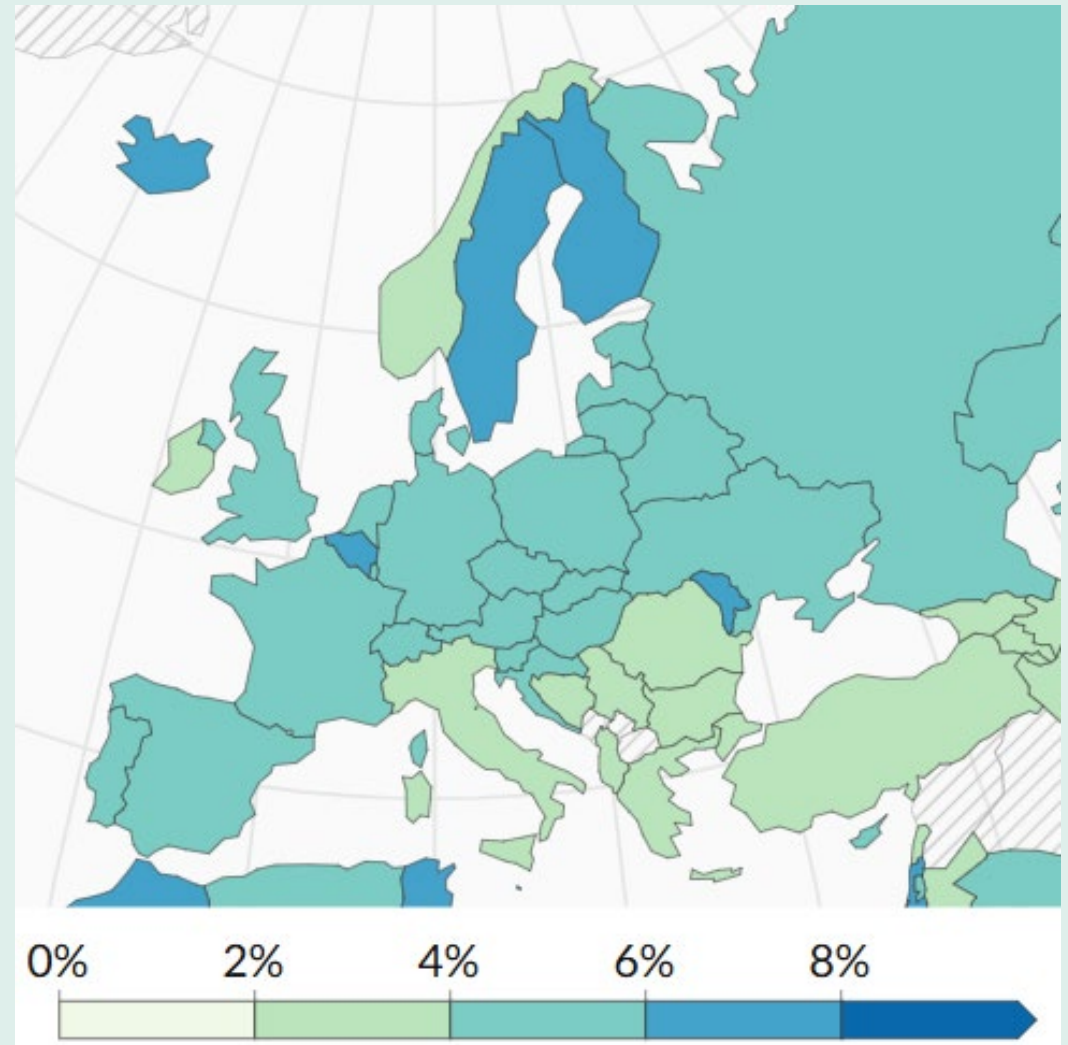
- Bristande likvärdighet mellan elevgrupper och skolor
- Skolfrånvaro och studieavbrott
- Personalförsörjning och demografiskt tryck
- Bristande tillit och samsyn mellan nivåer och aktörer i utbildningssystemet

Skolans ekonomi

Sverige satsar mest på utbildning

- Sverige är det land i Europa som satsar mest på utbildning mätt i procent av BNP.
- År 2022 uppgick Sveriges andel till 7,1%. På andra plats kom Island med 6,7%.

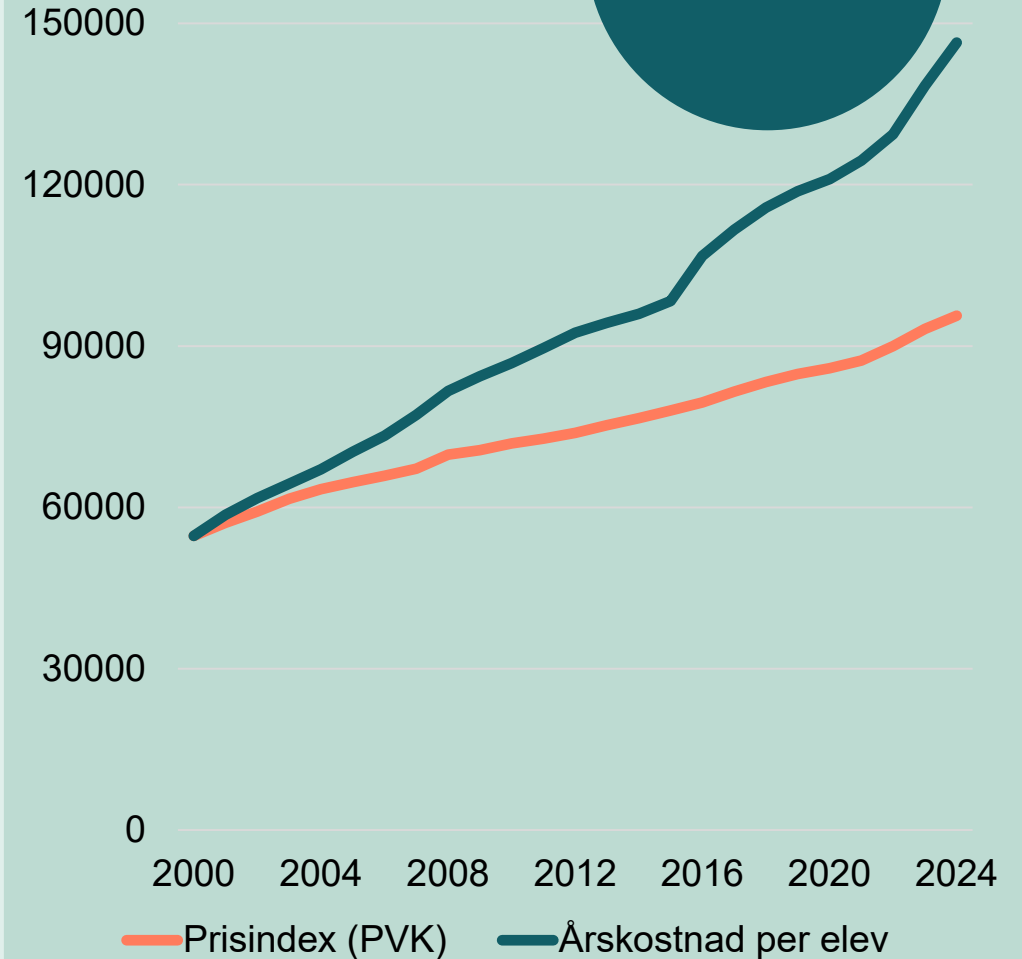

Mer resurser till skolan

År 2024 kostade en elev i kommunal grundskola 146 000 kronor – en ökning med 168% jämfört med år 2000. Under samma period uppgick det index som speglar kommunernas prisutveckling (PKV) till 75 %. Utvecklingen visar att skolan har varit högt prioriterad.

Kostnadsutveckling 2000-2024

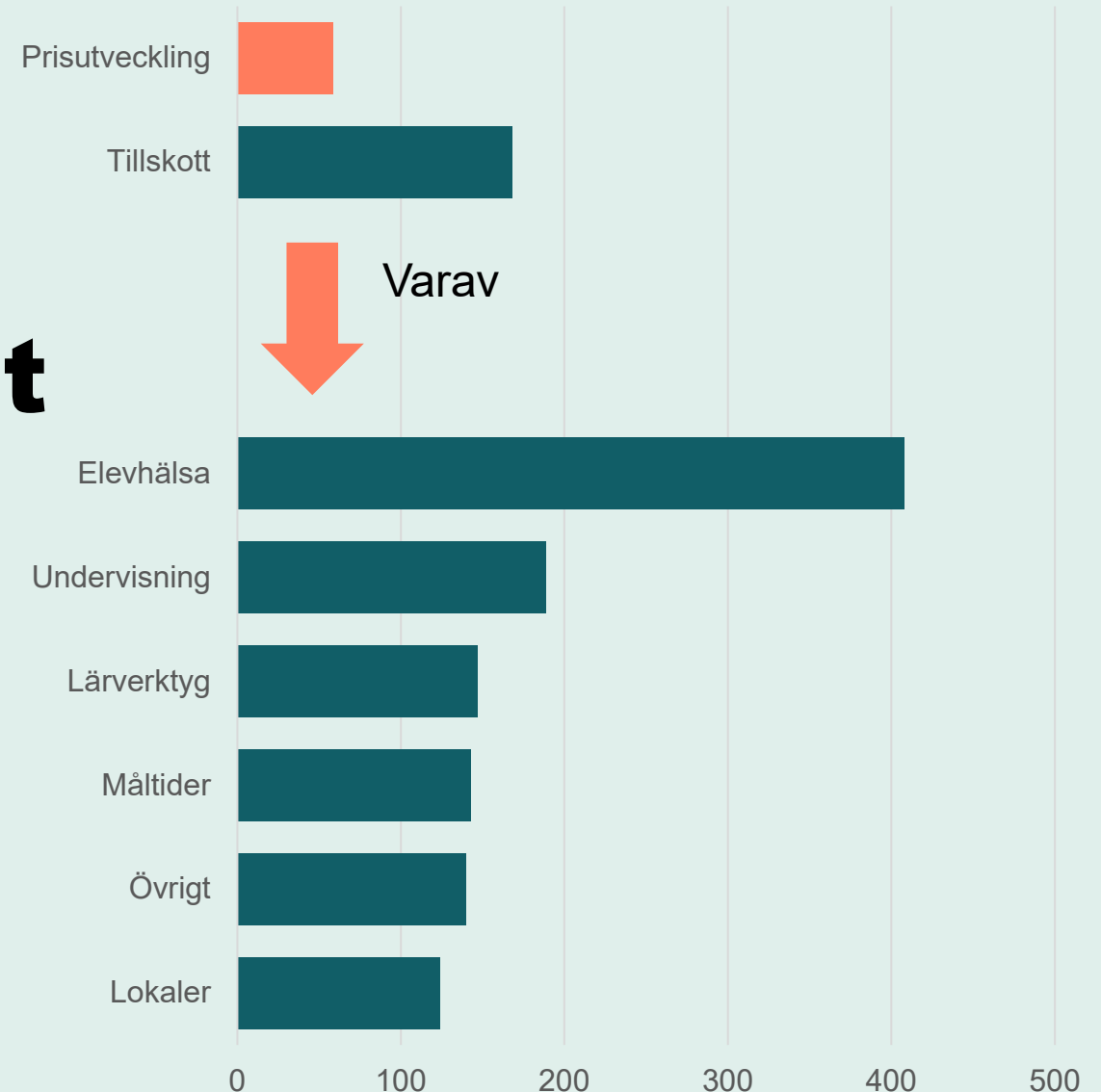

Störst tillskott till elevnära verksamhet

- Av grundskolans stora resurstillskott under 2000-talet har de procentuellt största ökningarna skett inom elevhälsan och undervisningen. Alltså de elevnära verksamheterna.
- Elevhälsan har idag 408% mer resurser än år 2000 vilket delvis kan förklaras av det utvidgade uppdraget och tydligare krav på bemanning.

Procentuell ökning 2000-2024

Sveriges
Kommuner
och Regioner

SKOLANS
EKONOMI

Resurstillskott elevhälsa

Det procentuellt största tillskottet under 2000-talet har kommit inom elevhälsan som även fått ett utvidgat uppdrag och krav på bemanning.

Kostnaderna avser enbart intäkter och kostnader för skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog och skolkurator, inklusive köpta tjänster från exempelvis regionen.

Årskostnad per elev

6000

+408%

3000

0

2000 2004 2008 2012 2016 2020 2024

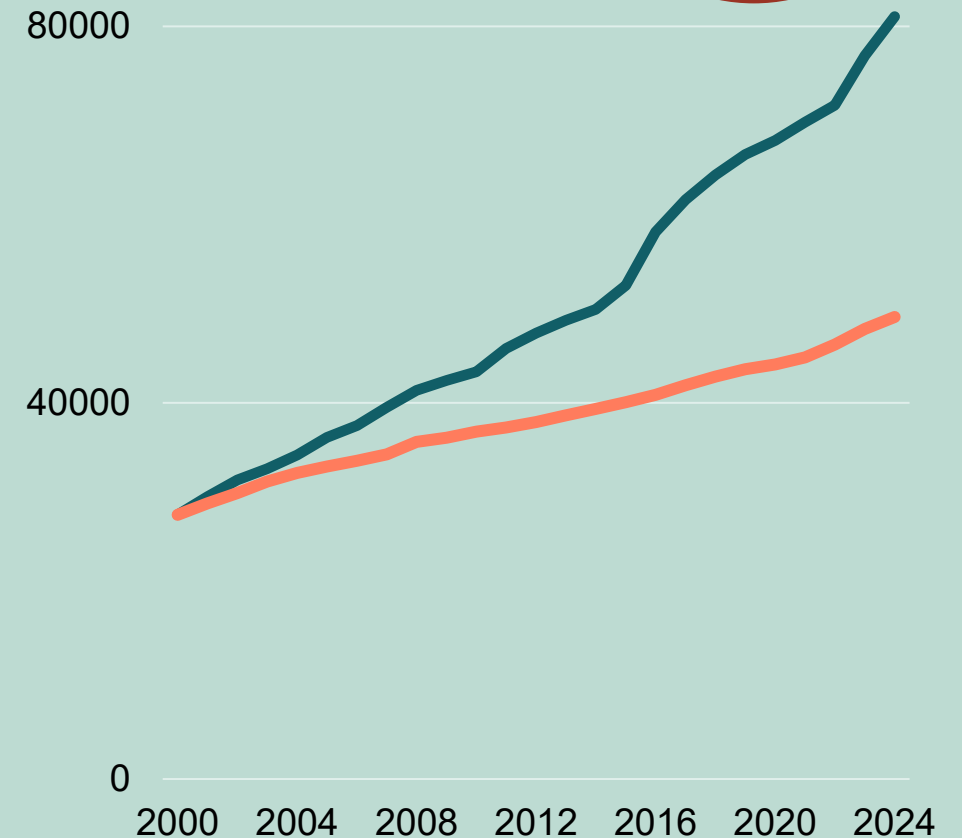
Resurstillskott undervisning

Kostnader relaterat till undervisningen står för mer än hälften (55%) av grundskolans kostnad per elev.

Hit räknas främst lärare, rektorer och annan pedagogisk personals löner, men även särskilda stödinsatser, prov och arbetslivsorientering, kostnader handledning av lärarkandidater samt viss kompetensutveckling.

Årskostnad per elev

+189%

Resurstillskott lärverktyg

Det har även skett omfattande tillskott vad gäller grundskolans lärverktyg under 2000-talet. Totalt sett går cirka 4% av elevkostnaden till olika lärverktyg.

Lärverktyg omfattar läroböcker, skön- och facklitteratur, tryckt material för undervisning, datorer och digitala hjälpmedel, skolbibliotek, lönekostnader för bibliotekarie samt utrustning till de praktiskt-estetiska ämnena.

Årskostnad per elev

6000

+147%

3000

0

2000 2004 2008 2012 2016 2020 2024

Sveriges
Kommuner
och Regioner

SKOLANS
EKONOMI

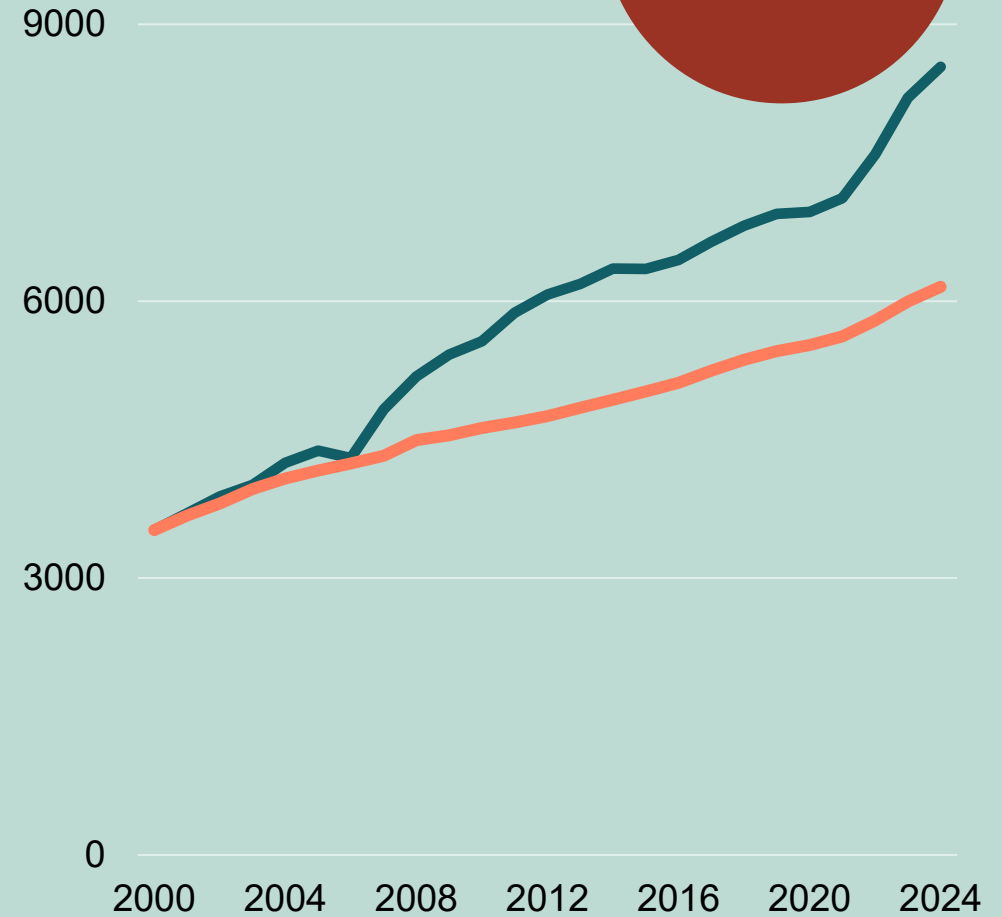
Resurstillskott måltider

Ungefär 6% av årskostnaden per elev går till skolmåltider.

Kostnaden avser i huvudsak skolmåltider inklusive personal, livsmedel, transporter, material, cafeteria, administrativa kostnader som måltids- och kostkonsulent, köp av tillagning/servering från entreprenör samt intäkter från matleveranser.

Årskostnad per elev

+147%

Fria skolluncher

- Att servera fria skolmåltider är i ett internationellt perspektiv inte självklart, men i Sverige, Finland och Estland görs det sedan lång tid tillbaka.
- I Sverige har fria skolluncher funnits sedan 1940-talet och är sedan 1997 en lagstadgad rättighet.

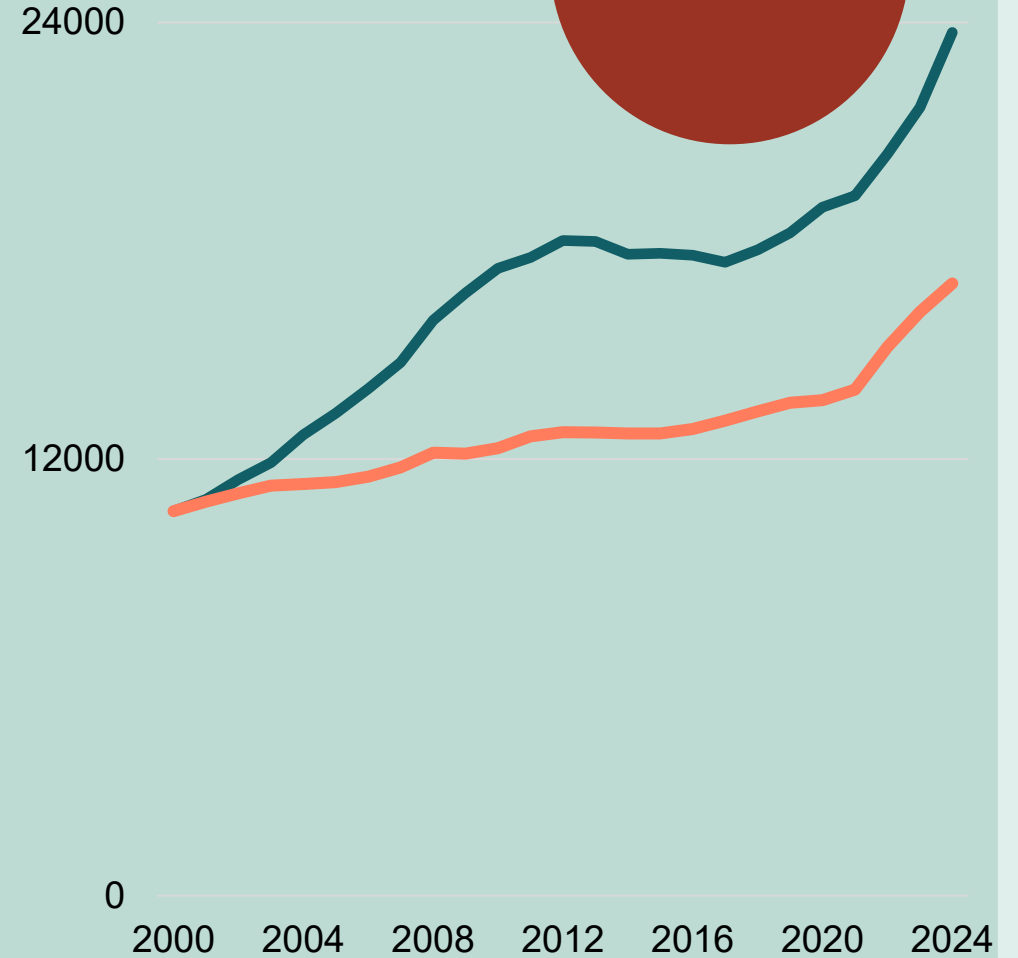

Resurstillskott lokaler

Drygt 15% av årskostnaden per elev går till skollokaler. Detta är den delpost som ökat procentuellt minst under 2000-talet. Här finns grundskolans kostnader för lokaler och inventarier, inklusive externa och interna hyror samt värme, underhåll, städning, kapitalkostnader och vaktmästare för fastighetsskötsel.

Årskostnad per elev

Sveriges
Kommuner
och Regioner

SKOLANS
EKONOMI

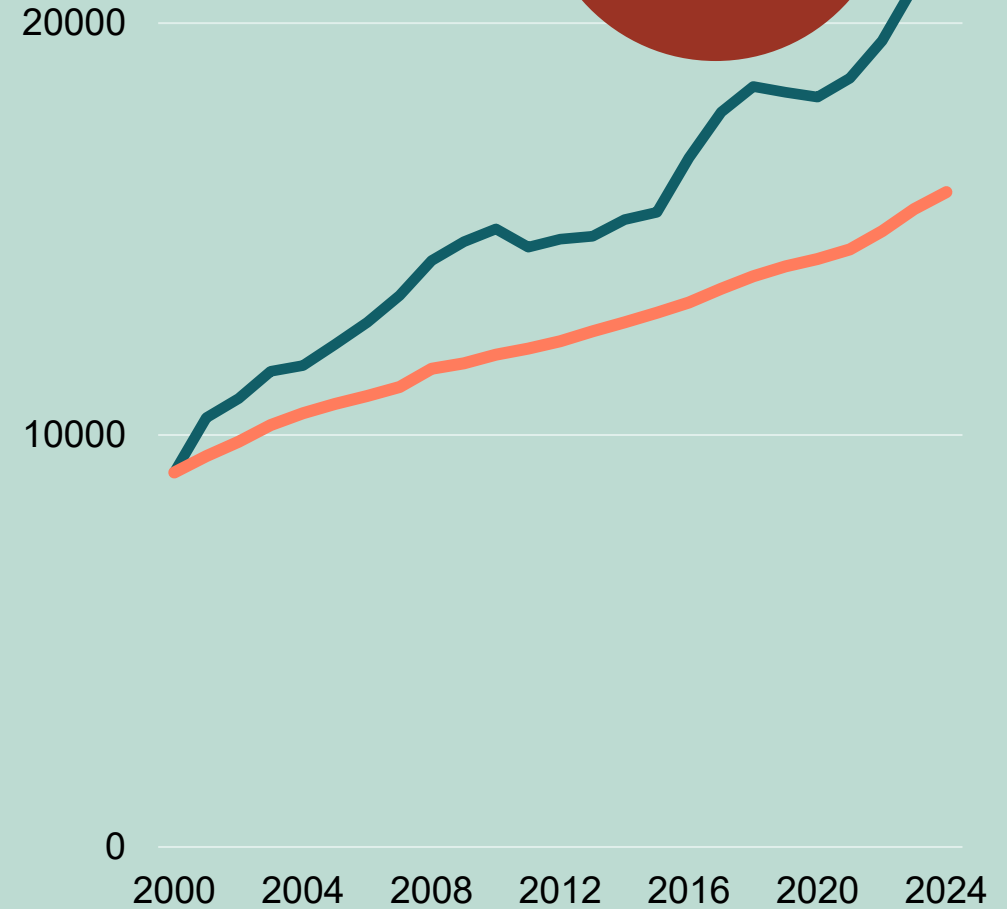

Övriga resurstillskott

Här ingår OH-kostnader för central utbildningsförvaltning, administration, utvecklingsarbete, kompetensutveckling (exkl. löner), stipendier, fackligt arbete, elevförsäkringar, stödpersonal (assistenter, talpedagoger, skolvärddar, tolkar, fritidspersonal), SYV samt statsbidrag inkl. Migrationsverkets bidrag för asylsökande.

Årskostnad per elev

+140%

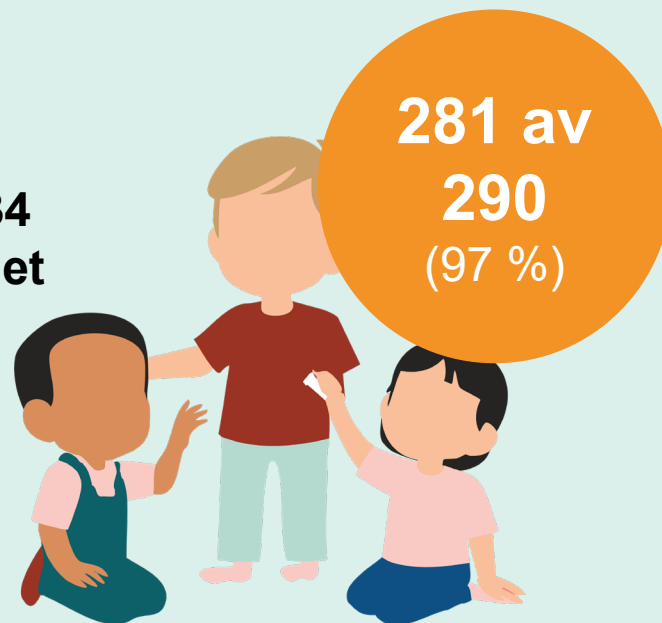
Skolans demografi

Se din
kommuns
prognos

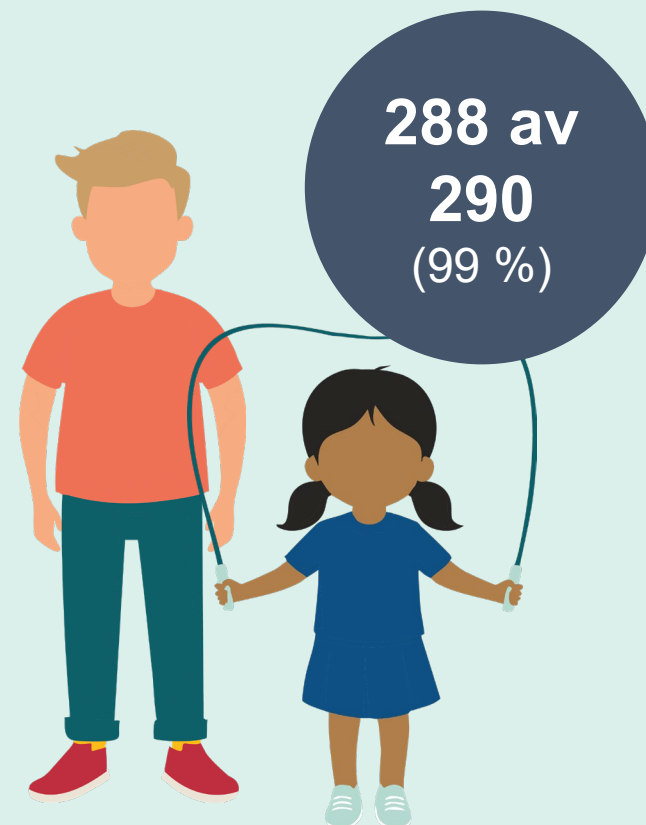

Stora demografiska förändringar väntar

Kommuner där antalet
barn minskar till år 2034
(jämfört med barnantalet
2024)

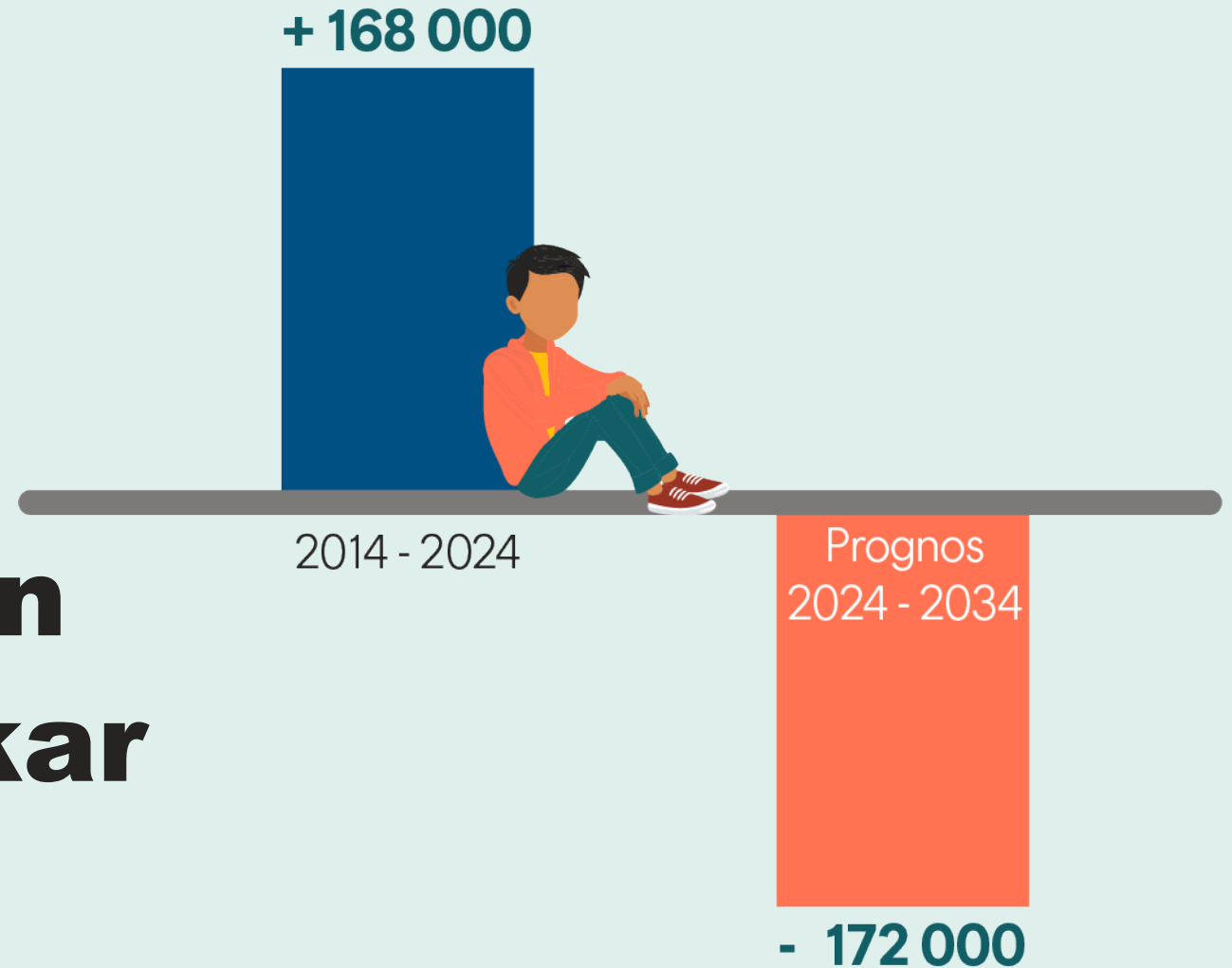
Antal förskolebarn 1-5 år

Antal grundskolebarn 6-15 år

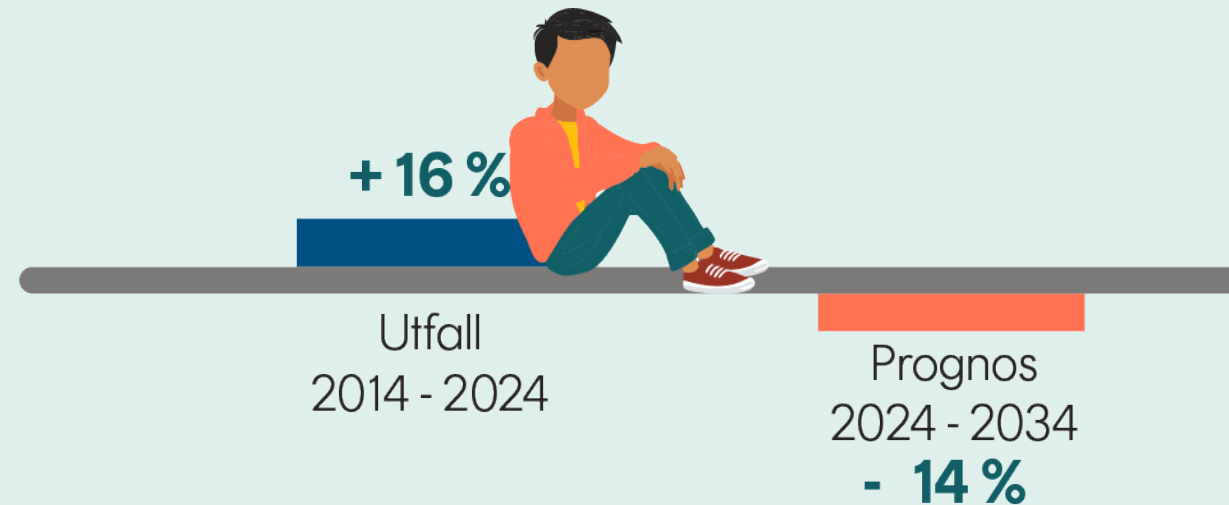

Antalet grundskolebarn (6-15 år) minskar

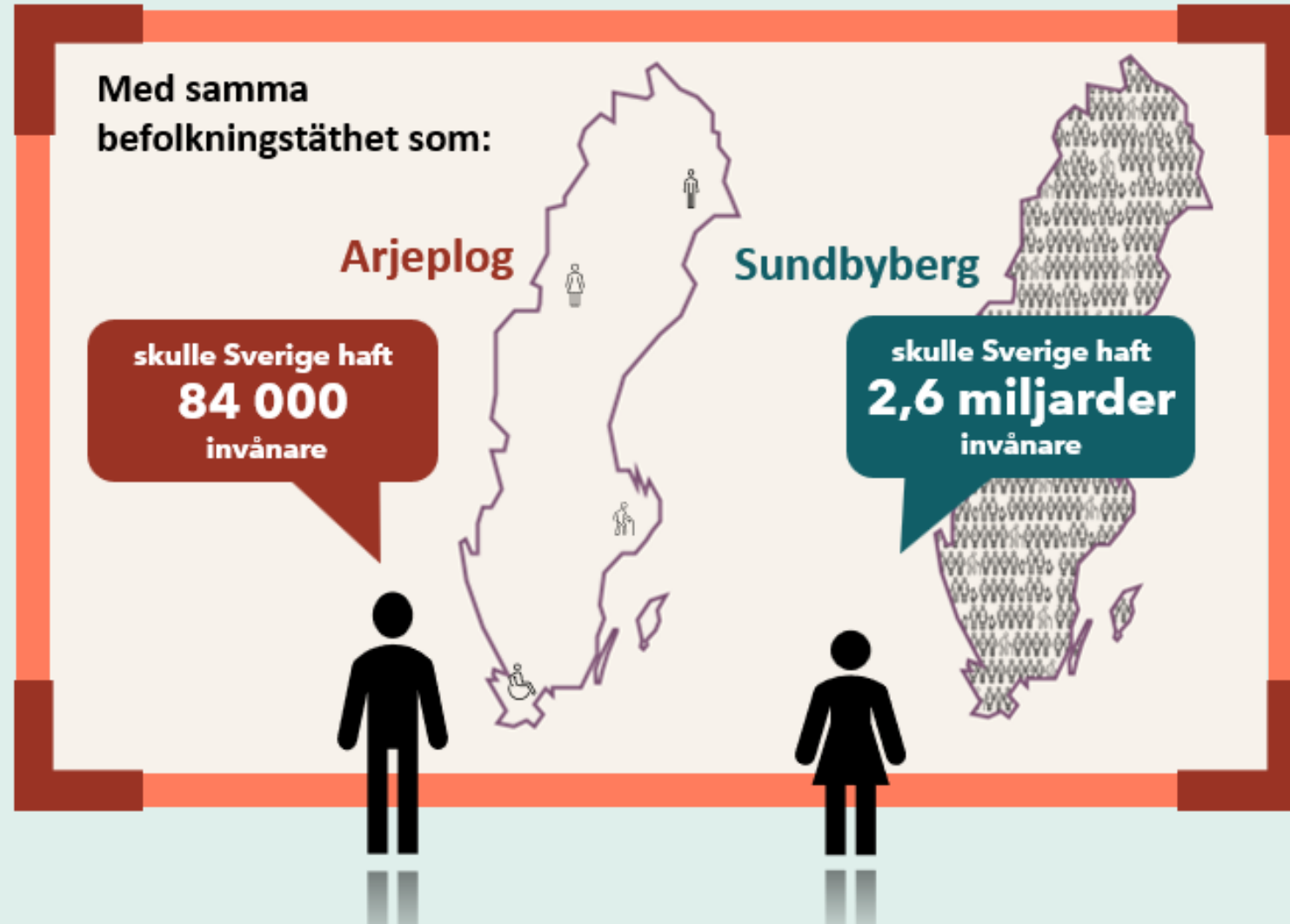

Antalet grundskolebarn (6-15 år) minskar

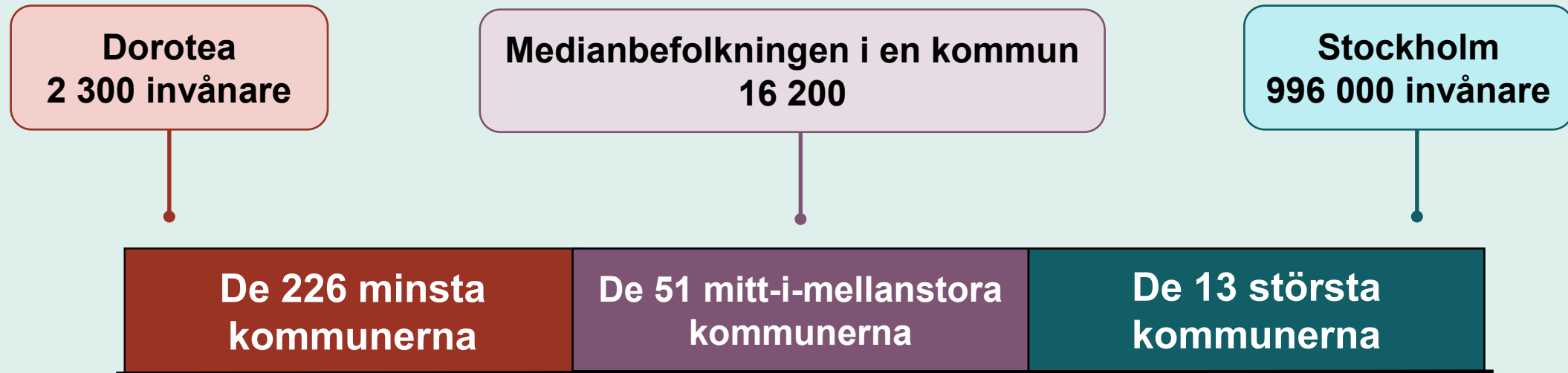

Stor skillnad i befolkningstäthet

Sveriges befolkning – tre delar

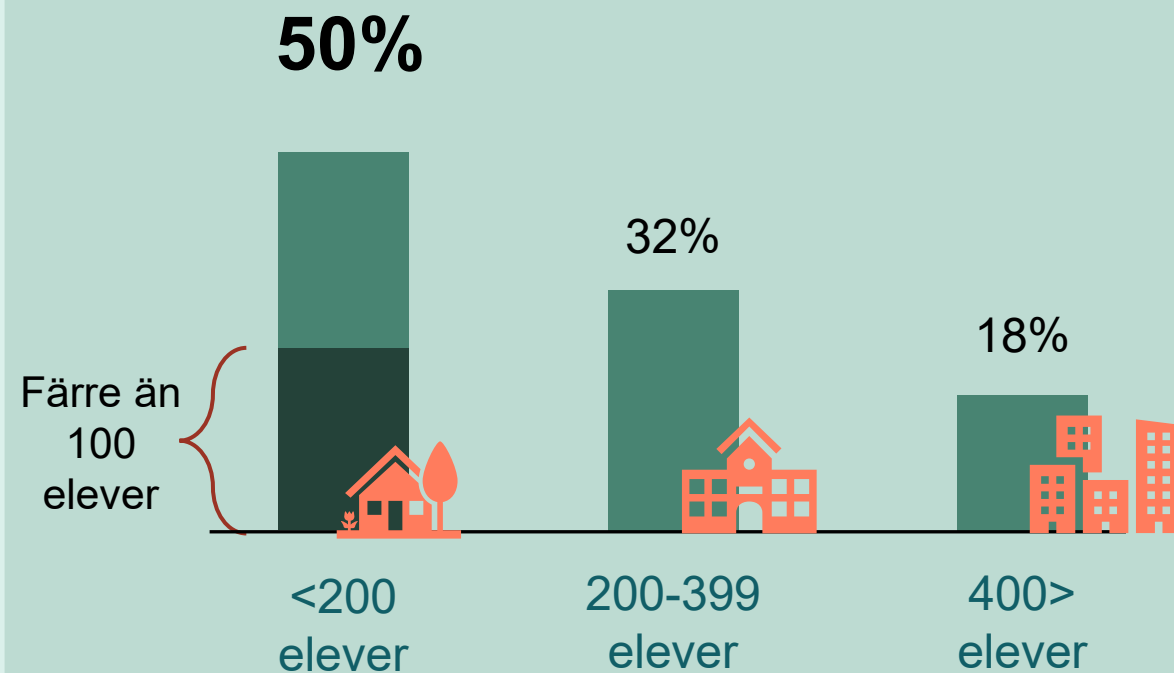

Lika många invånare i varje del

Den lilla skolan är vanligast

Läsåret 2024/25 hade hälften av Sveriges grundskolor färre än 200 elever och av dessa hade nära hälften färre än 100 elever. Den medianstora grundskolan har idag ungefär 240 elever.

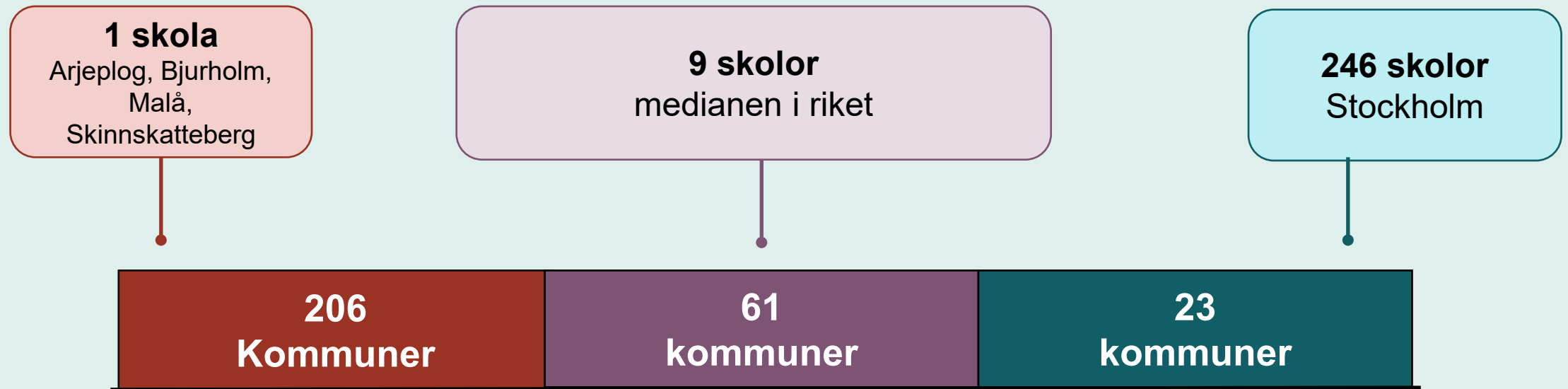
Stora skillnader i antalet skolor

- Läsåret 2024/25 hade var 20:e kommun (5%) endast en eller två grundskolor. Nästan exakt lika många kommuner hade fler än 50 grundskolor.
- Mediankommunen i Sverige har nio grundskolor.

Sveriges grundskolor – tre delar

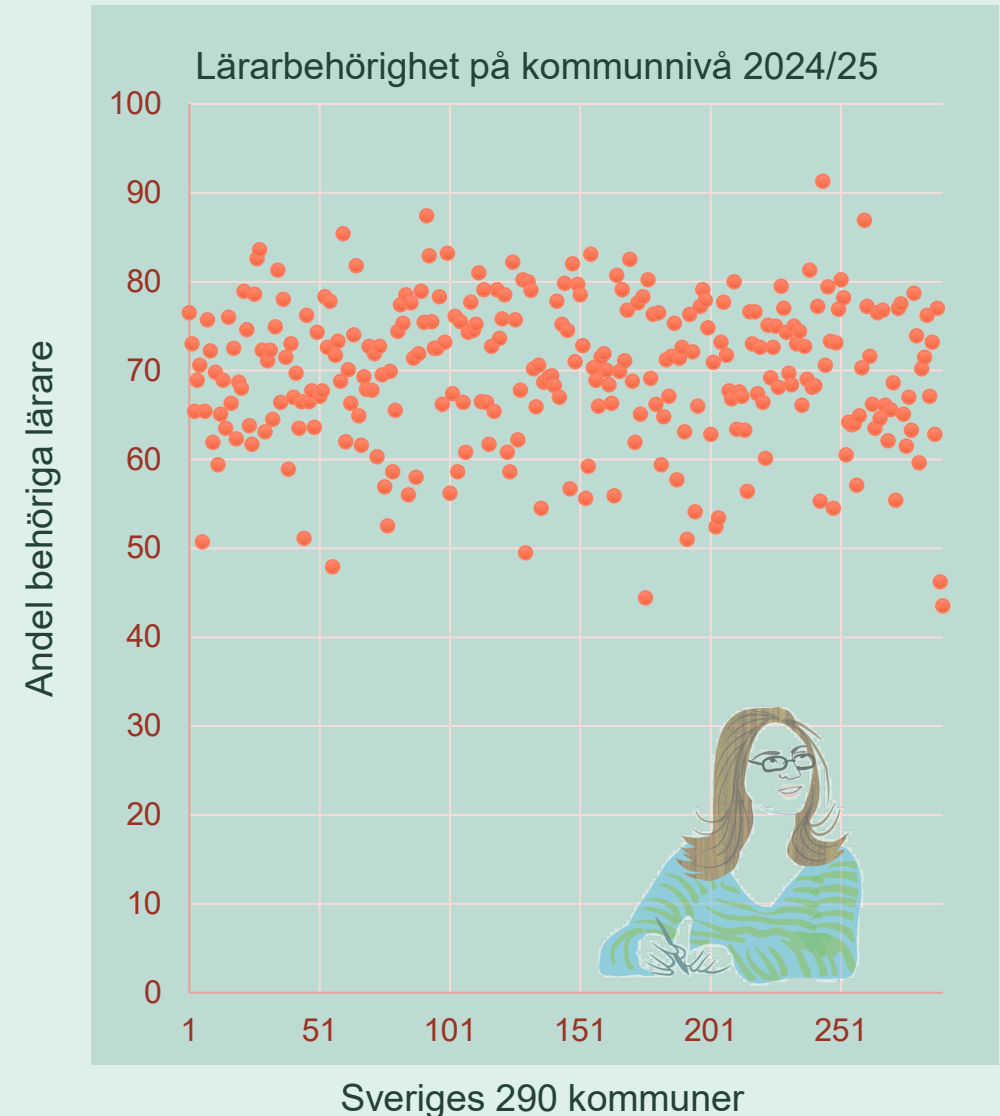
Lika många grundskolor i varje del

Stor variation i lärarbehörighet

Variationerna mellan kommunerna är stora när det gäller andelen behöriga lärare. Mer än dubbelt så många lärare är behöriga i de kommuner med högst behörighet jämfört med de med lägst.

Kommunernas geografiska närhet till ett lärosäte spelar stor roll för utfallet.

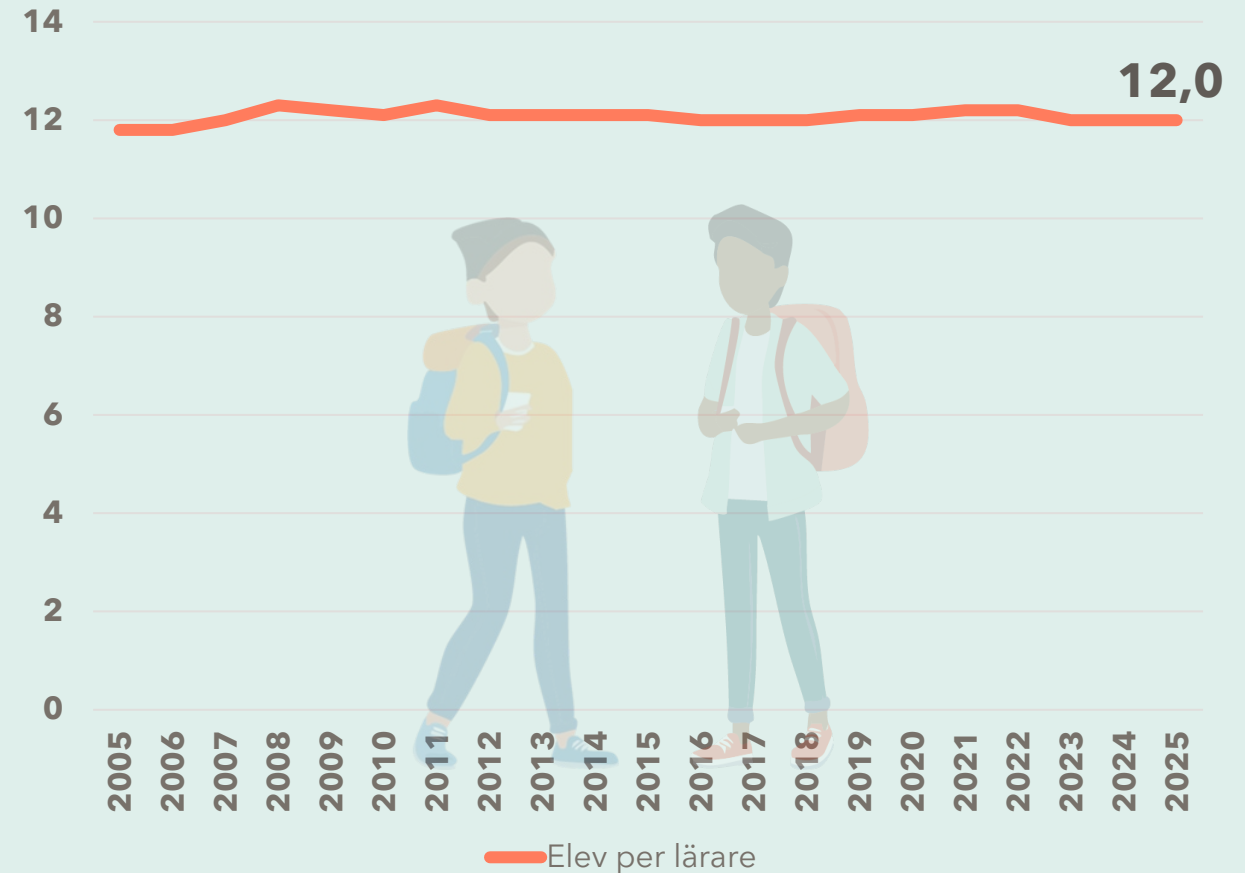

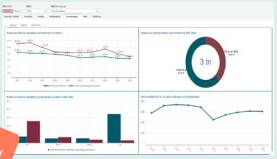
Skolans personal

Lärartätheten oförändrad

Lärartätheten mätt som elev per lärare har i princip legat still under hela 2000-talet. Det går nu liksom tidigare nästan exakt 12 elever per heltidsanställd lärare. Skillnaden inom och mellan kommuner är dock stor.

Lärarna väljer att stanna

Under tioårsperioden 2015-2024 lämnade i genomsnitt 5,4% av grundskollärarna kommunsektorn per år. I jämförelse med andra stora yrkesgrupper inom svensk välfärd är det en mycket låg andel.

Andel som lämnar sin välfärdssektor/år
2015-2024

Sjuksköterskor	13,9%
Vårdbiträden	10,5%
Personliga assistenter	9,8%
Ingenjörer	8,8%
Undersköterskor	8,3%
Tekniker	8,3%
Socialsekreterare	8,0%
Grundskollärare	5,4%

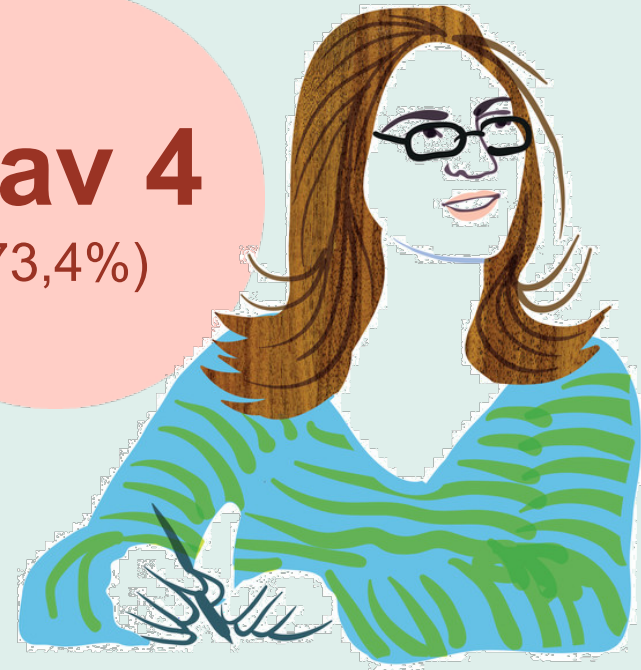

Allt fler behöriga lärare

Nära tre av fyra lärare i kommunal grundskolan (73,4%) har idag lärarlegitimation och behörighet att undervisa i ämnet. Det är den högsta siffran på tio år.

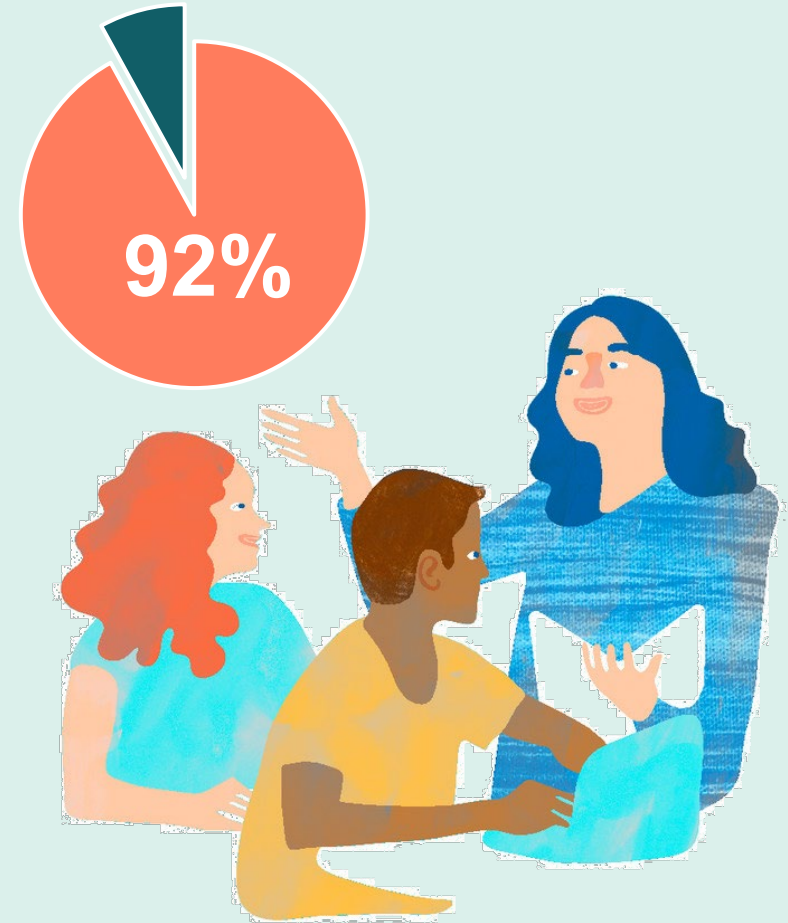
Hos de fristående grundskolorna uppgår siffran till ungefär två av tre lärare (67%).

3 av 4
(73,4%)

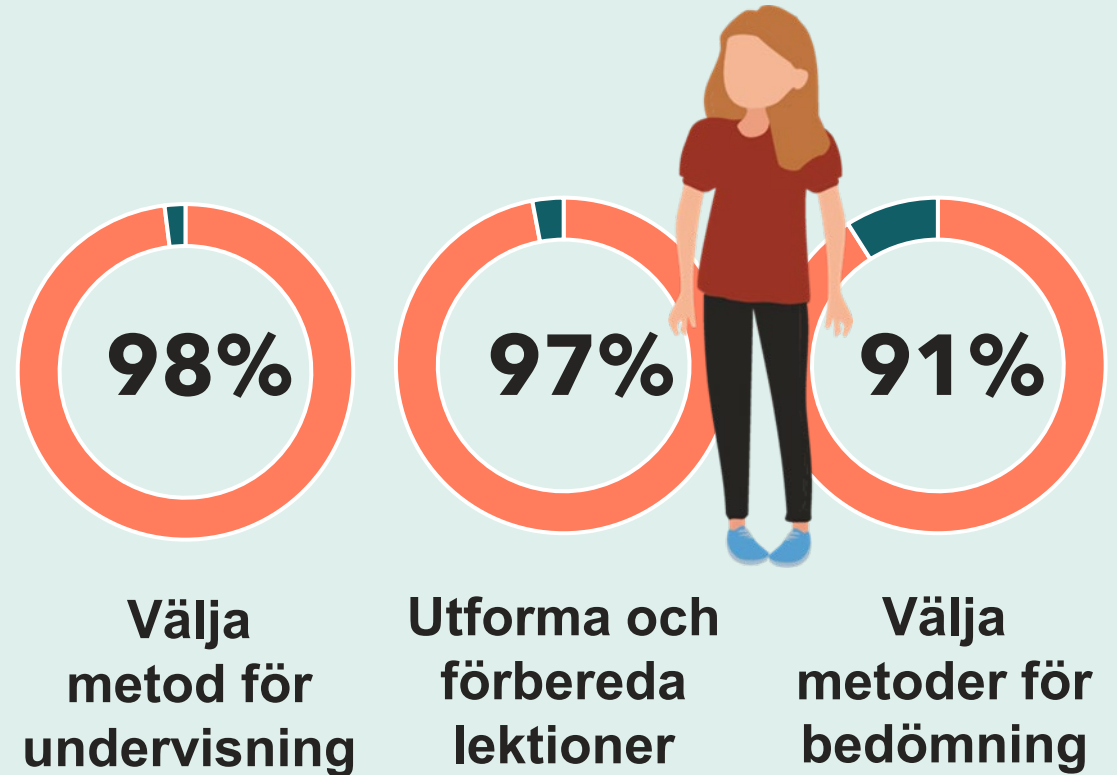
Lärare och rektorer trivs i skolan

Fler än nio av tio lärare och rektorer (92%) är nöjda med sitt arbete. Synen på läraryrket har också förbättrats, fler vill stanna kvar och upplever högre status.

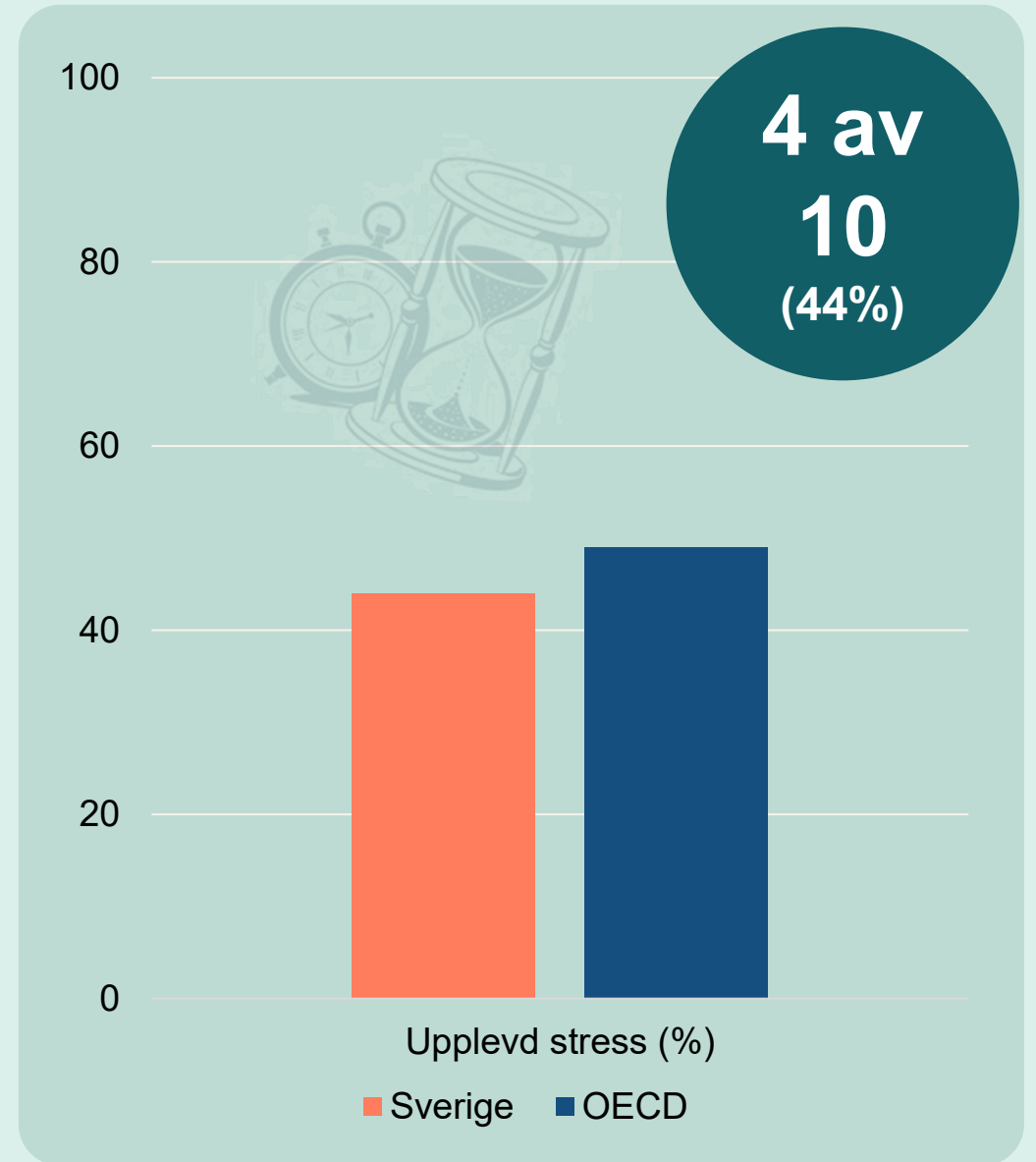
Stor frihet i arbetet

Nästan alla svenska lärare har mycket stor frihet att forma sin undervisning: 98 % kan välja undervisningsmetoder, 97 % förbereda lektioner medan 91 % kan välja metoder för bedömning.

Många lärare upplever stress

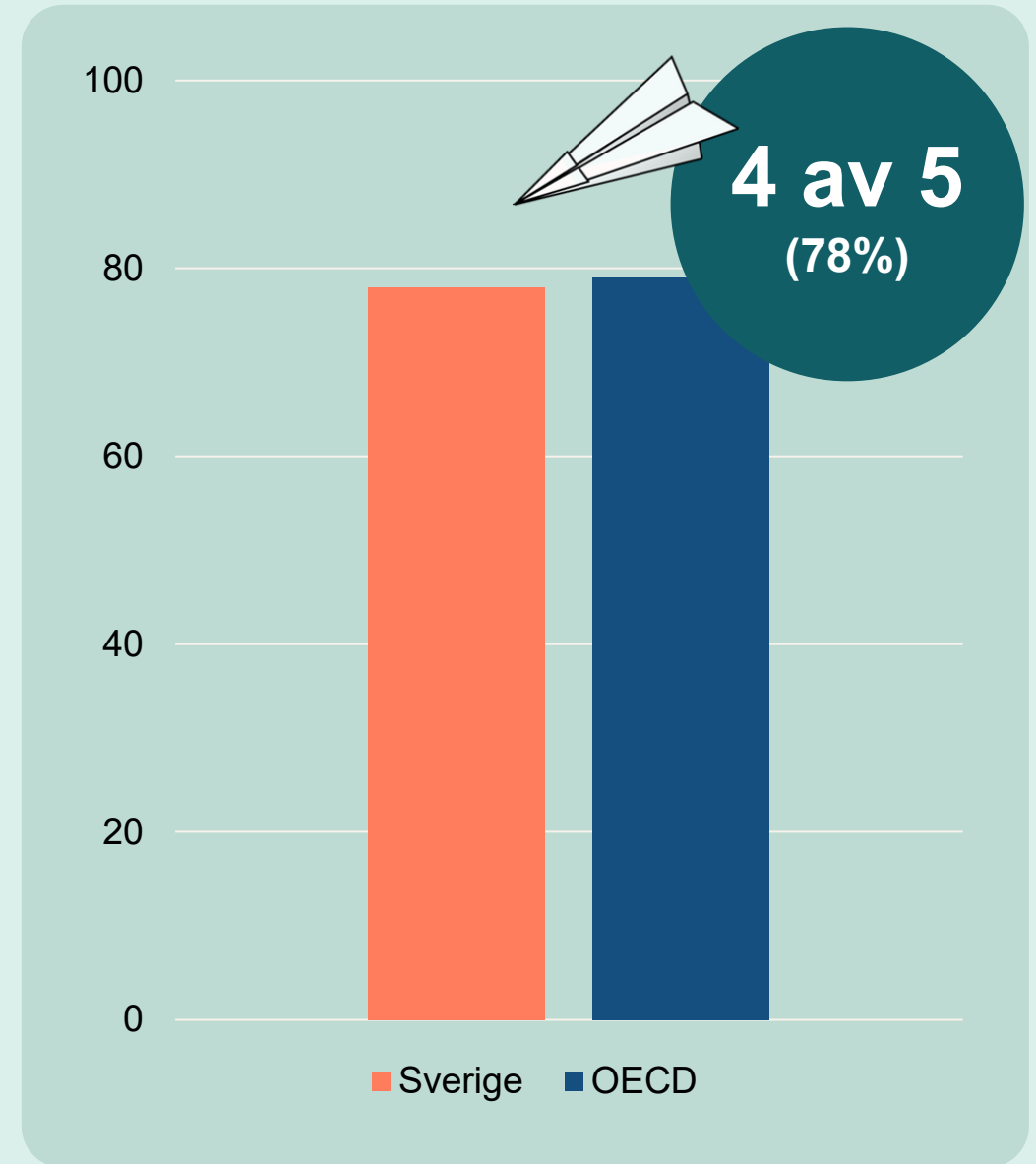
Drygt fyra av tio svenska lärare (44%) upplever stress i arbetet, en nivå som är oförändrad sedan 2018. Den upplevda stressen är dock lägre i Sverige än OECD-genomsnittet.

Lärarna upplever ordning i fyra av fem klassrum

De flesta lärare upplever i huvudsak studiero i klassrummen. I Talis uppgav cirka 20 procent av lärarna att det var stor oordning i klassrummet. Problemen med störningar är vanligare i övriga Norden.

Resultaten styrks i Skolinspektionens skolenkät där 83% av grundskollärarna svarade att de ofta eller alltid upplever studiero.

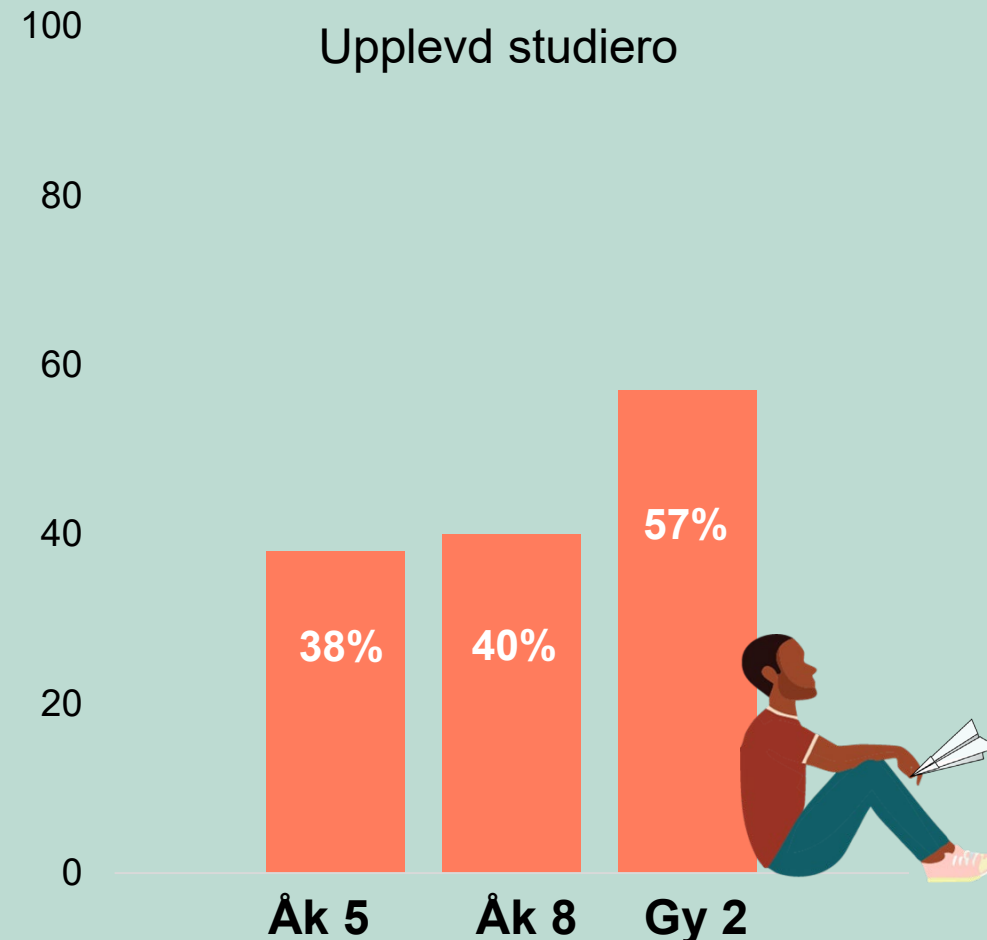

Studieron förbättras, men från låga nivåer

Elevernas upplevelser av arbetsron är lägre än lärarnas. Färre än hälften av eleverna i grundskolan (fyra av tio) tycker att det ofta eller alltid är arbetsro. I gymnasieskolan upplevs studieron vara bättre – nära sex av tio elever uppger att det ofta eller alltid är arbetsro på lektionerna.

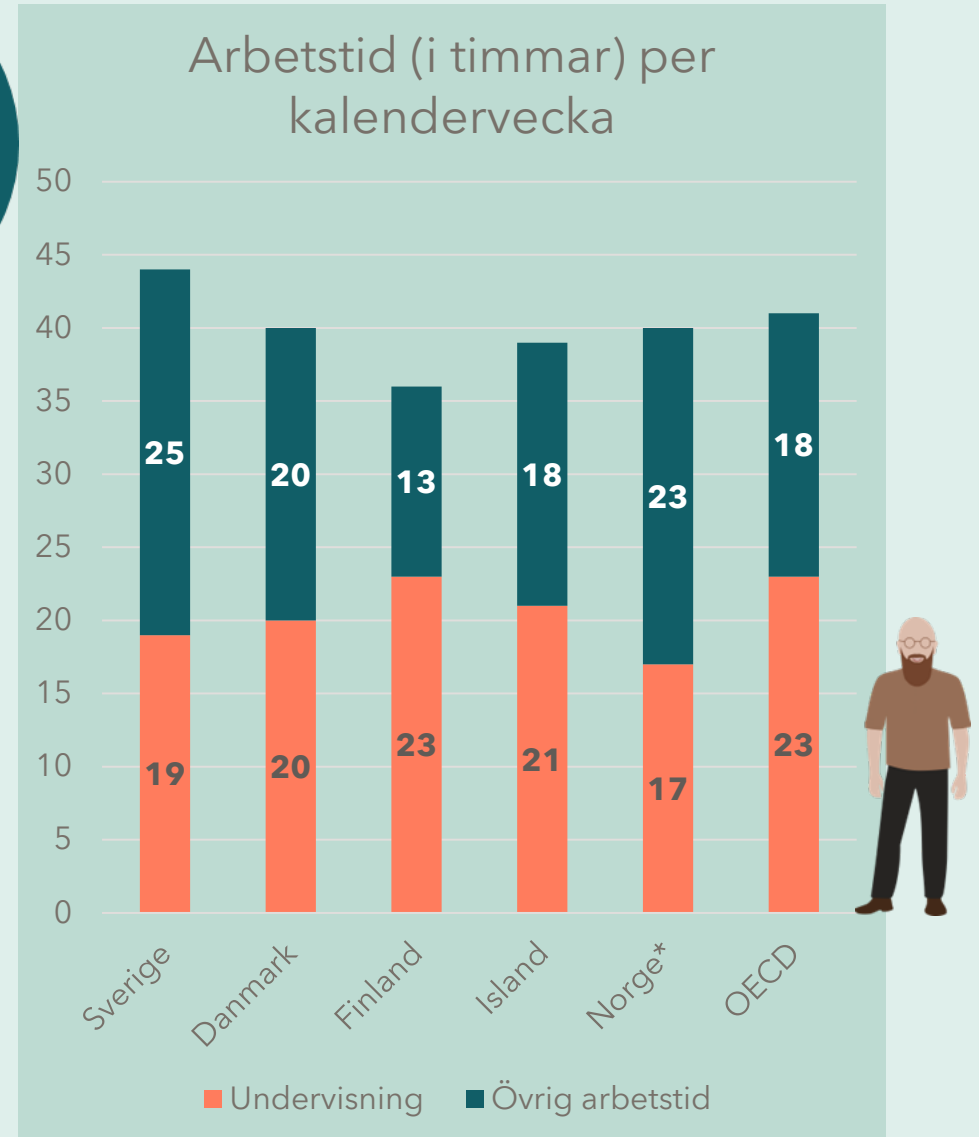
Detta innebär små förbättringar och bryter en lång nedåtgående trend.

**19
timmar**
(44%)

Svenska lägger mindre tid på undervisning

Svenska lärare har längre arbetsvecka men lägger mindre tid på undervisning än lärare i OECD. Totalt 44 procent av arbetstiden ägnas åt undervisning jämfört med OECD-snittet på 56 procent.

Rektor ger lärarna bra stöd

Ungefär 85 procent av de svenska lärarna anser att deras rektor har en god arbetsrelation med personalen, har en tydlig vision för skolan och uppmuntrar till samarbete mellan lärare. Det är ungefär samma andel som genomsnittet i OECD.

Rektorsomsättningen varierar

Skolverkets senaste undersökning visar att var tredje grundskola har haft samma rektor de senaste fem läsåren. Ytterligare fyra av tio skolor har haft två rektorer, det vill säga ett rektorsbyte. Tre av tio grundskolor (29%) har hög rektorsomsättning, vilket definieras som att de har haft tre rektorer eller fler under de senaste fem läsåren. Rektorsomsättningen varierar alltså mycket.

Antal rektorer under fem läsår:

En rektor

33%

Ingen omsättning

Två rektorer

38%

Låg omsättning

Tre rektorer eller fler

29%

Hög omsättning

Skolans resultat

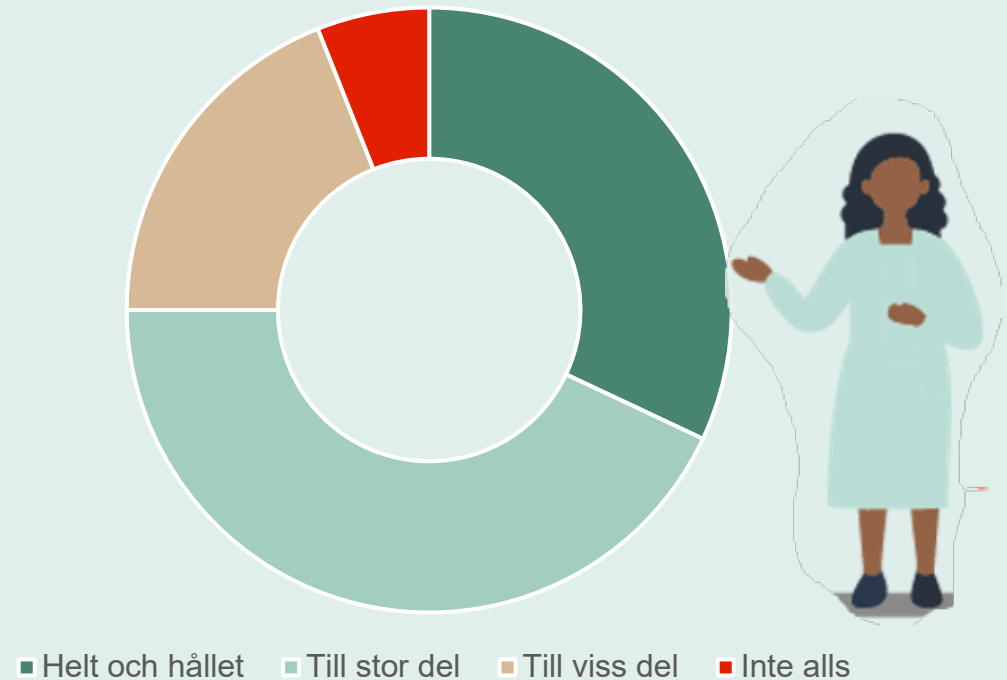

De allra flesta vårdnadshavare är nöjda med sitt barns skola

Tre av fyra vårdnadshavare (75%) är helt eller till stor del nöjda med sitt barns skola medan var femte vårdnadshavare (19%) till viss del är nöjda.

Endast en av tjugo vårdnadshavare (6%) är inte alls nöjd med sitt barns skola.

Nöjdhet med skolan

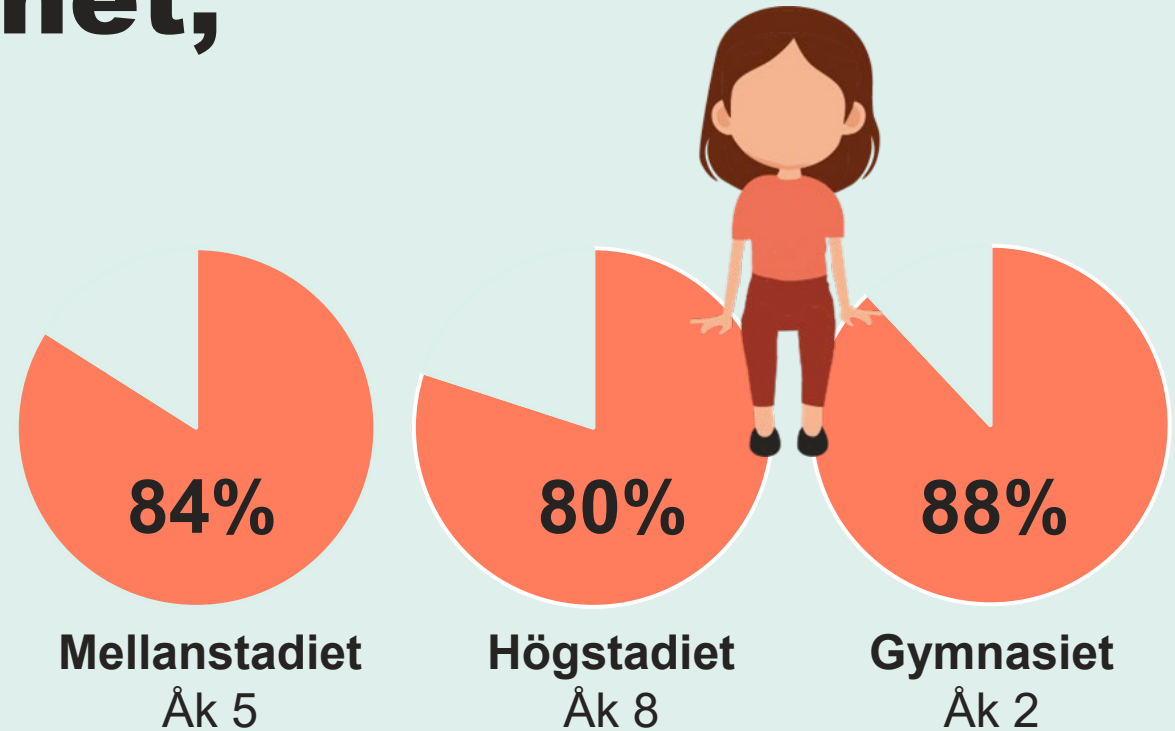

Hög upplevd trygghet, men inte för alla

I Skolinspektionens skolenkäter uppger ungefär 85 procent av eleverna att de känner sig trygga i skolan. Tryggheten är som tidigare högst i gymnasiet och lägst i högstadiet. Resultaten bryter en lång nedåtgående trend.

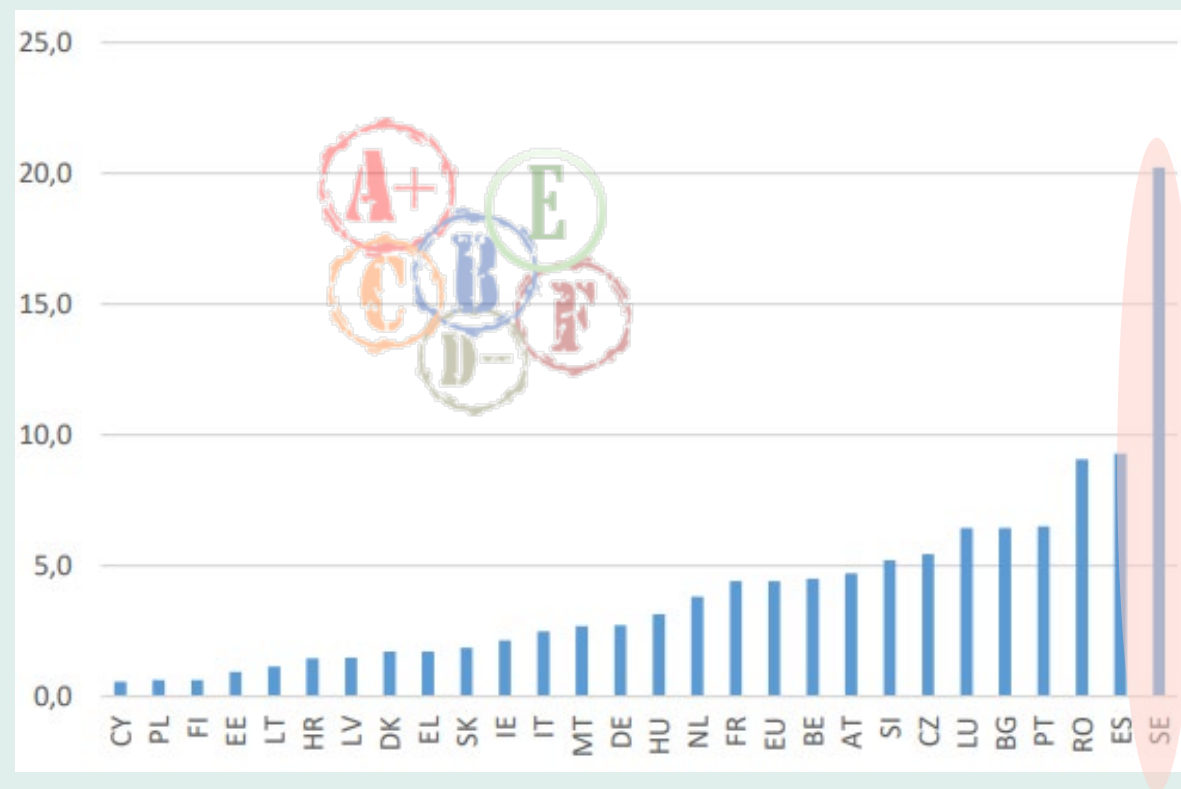
Ungefär 3 procent av eleverna känner sig aldrig trygga i skolan.

Sveriges betygssystem gör många obehöriga

I Sverige lämnar ovanligt många elever grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Genomsnittet för EU ligger strax under fem procent medan Sverige ligger fyra gånger högre. Detta trots att de svenska eleverna presterar bättre i TIMSS och PISA än i flertalet EU-länder. Skillnaden beror på hur Sveriges betygssystem är utformat.

Andel elever (%) som går ut den obligatoriska skolans sista årskurs utan fullständiga betyg.

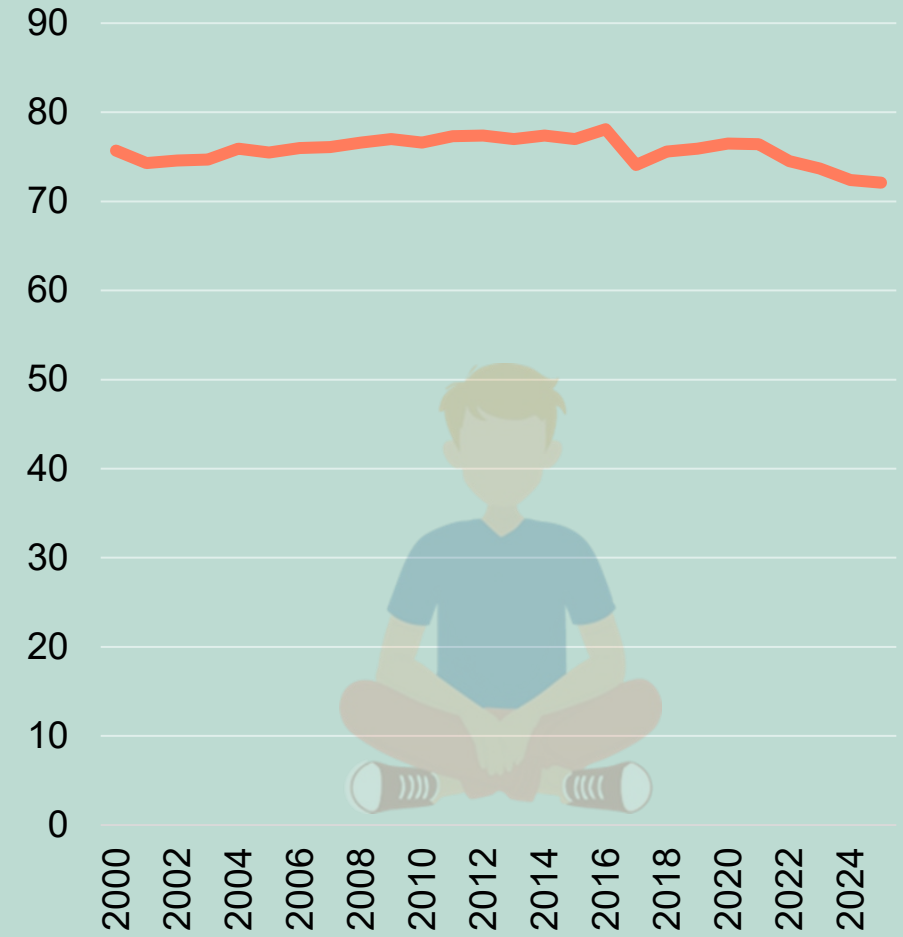

Stabil betygstrend över tid, men nedgång efter pandemin

Det mått som kan följas längst bakåt i tiden är andelen elever som uppnår betygskriterierna i samtliga ämnen. Över tid har skillnaderna på nationell nivå varit mycket små under 2000-talet även om en svag nedgång kan spåras till tiden efter pandemin.

Elever som uppnår betygskriterierna i samtliga ämnen

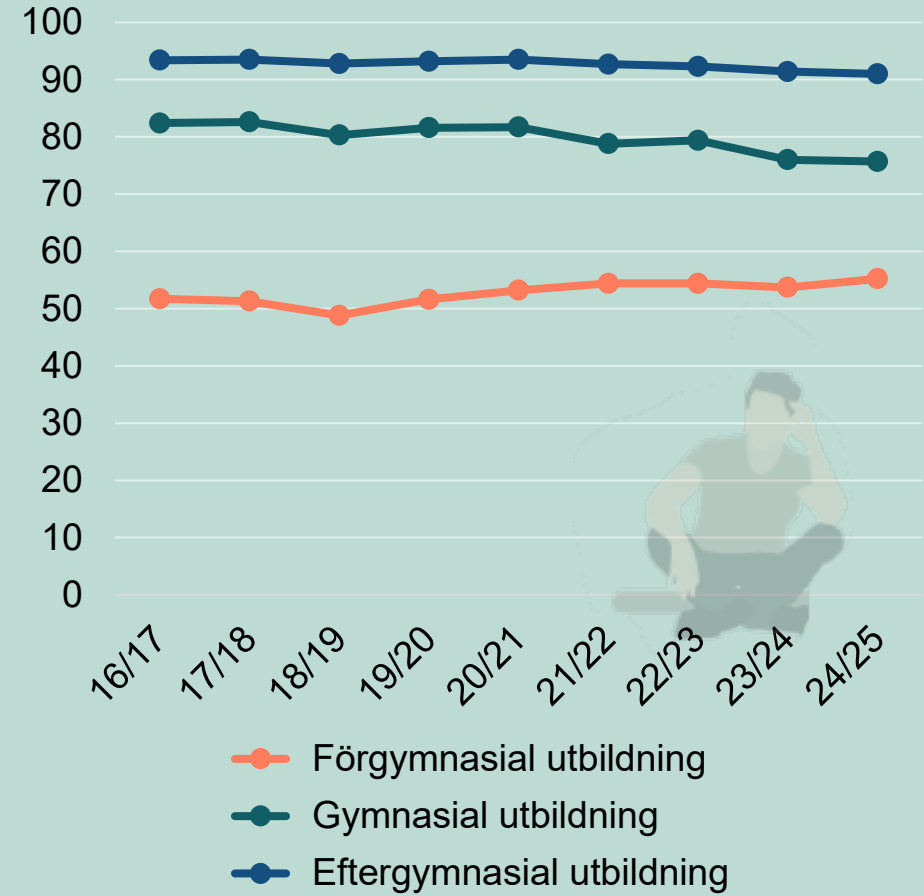

Föräldrarnas utbildningsnivå har störst betydelse för skolresultaten

Föräldrarnas utbildningsnivå är alltjämt den faktor som påverkar svenska elevers slutbetyg i årskurs 9 mest. Skillnaden har minskat något över tid men är fortsatt påtaglig. I behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram skiljer det nästan 40 procentenheter mellan elever till låg- respektive högutbildade föräldrar.

Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram baserat på föräldrars utbildningsnivå

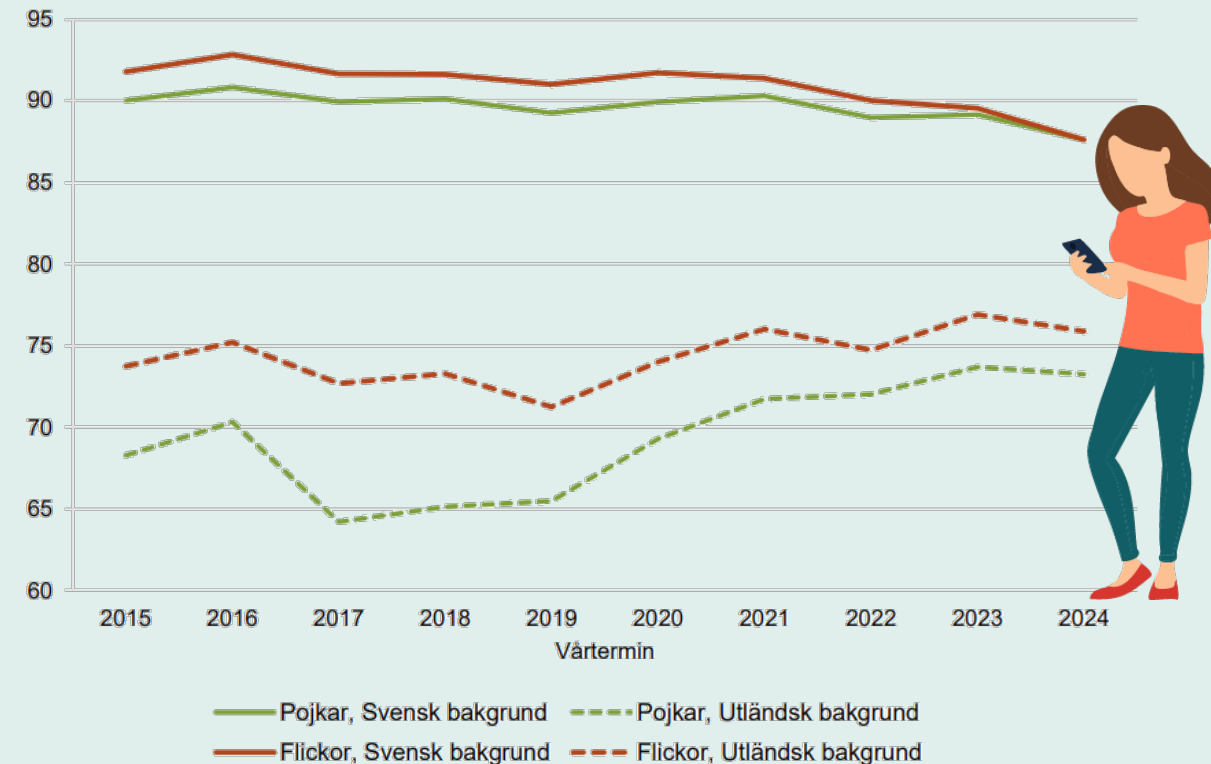

Minskat betygsgap när flickors resultat sjunker

Flickor har under lång tid presterat bättre än pojkar i skolan men nu pekar statistiken mot en ny trend: Könsskillnaden i skolresultat har minskat och i årskurs 9 har skillnaden aldrig varit mindre. Samma mönster syns i betygsstatistiken för årskurs 6 och i gymnasieskolan.

Behöriga till ett nationellt program i
gymnasieskolan (%)

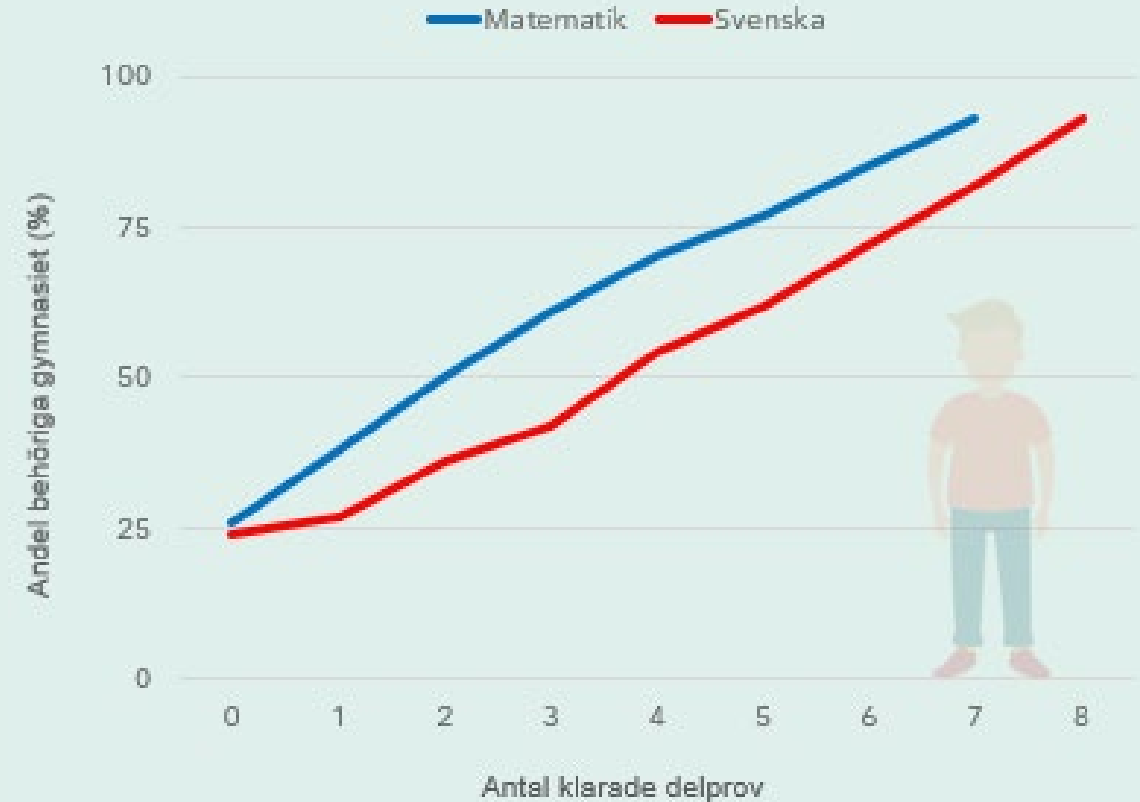

I trean vet vi hur det går i nian

Statistiken visar att resultaten på de nationella proven i årskurs 3 ger en tydlig indikation för hur det går för eleven senare i skolan.

Av de elever som klarar alla delprov i årskurs 3 får 98% godkänt provbetyg i årskurs 6 och 93% blir behöriga till gymnasiet.

Eleverna behåller sitt första betyg

En analys av betygsresultaten visar att det är vanligast att eleverna behåller sitt betyg från årskurs 6 som slutbetyg i årskurs 9. Det finns också en progression från betygssteg F-C och det är ovanligt att en elev höjer eller sänker sig mer än ett steg mellan de tre åren.

Fördelning av slutbetyg (%) i årskurs 9 läsåret 2023/24 per terminsbetyg i årskurs 6 våren 2021 för samtliga elever i ämnet svenska

Betyg årskurs 9

		F	E	D	C	B	A
Betyg årskurs 6	A	0	0	2	13	33	51
	B	1	2	7	30	37	23
	C	1	8	20	43	22	6
	D	3	24	33	31	8	1
	E	10	51	25	12	2	0
	F	40	47	9	13	0	0

Skolfrånvaro – ett växande problem

Skolverkets senaste kartläggningar visar att den totala frånvaron är högre nu än innan pandemin. Det gäller samtliga årskurser i grundskolan.

Frånvaron ökar med varje årskurs och är som högst i årskurs 9 där mer än var tredje elev har minst 15 procents frånvaro.

1 av 3
i åk 9

Kunskapsmätningar

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Pisa-resultatet: "En kunskapskollaps"

Svenska

Nyheter Näringsliv Kultur [Ledare](#) Debatt Livet eSvD

Har vi en läskris i Sverige?

Svenska elever visar PIRLS – S
betyget
bekymrade

Svenska elever näst bäst i
samhälls- och
demokratifrågor

AFTONBLADET
MÅNDAG 3 MARS 2025
Dagens namn: Gunborg, Gunvor

START SPORT PLUS UPPTÄCK NÖJE TIPSA KULTUR LEDARE

Nyheter
**Vuxna svenskar briljerar
i globalt kunskapstest**

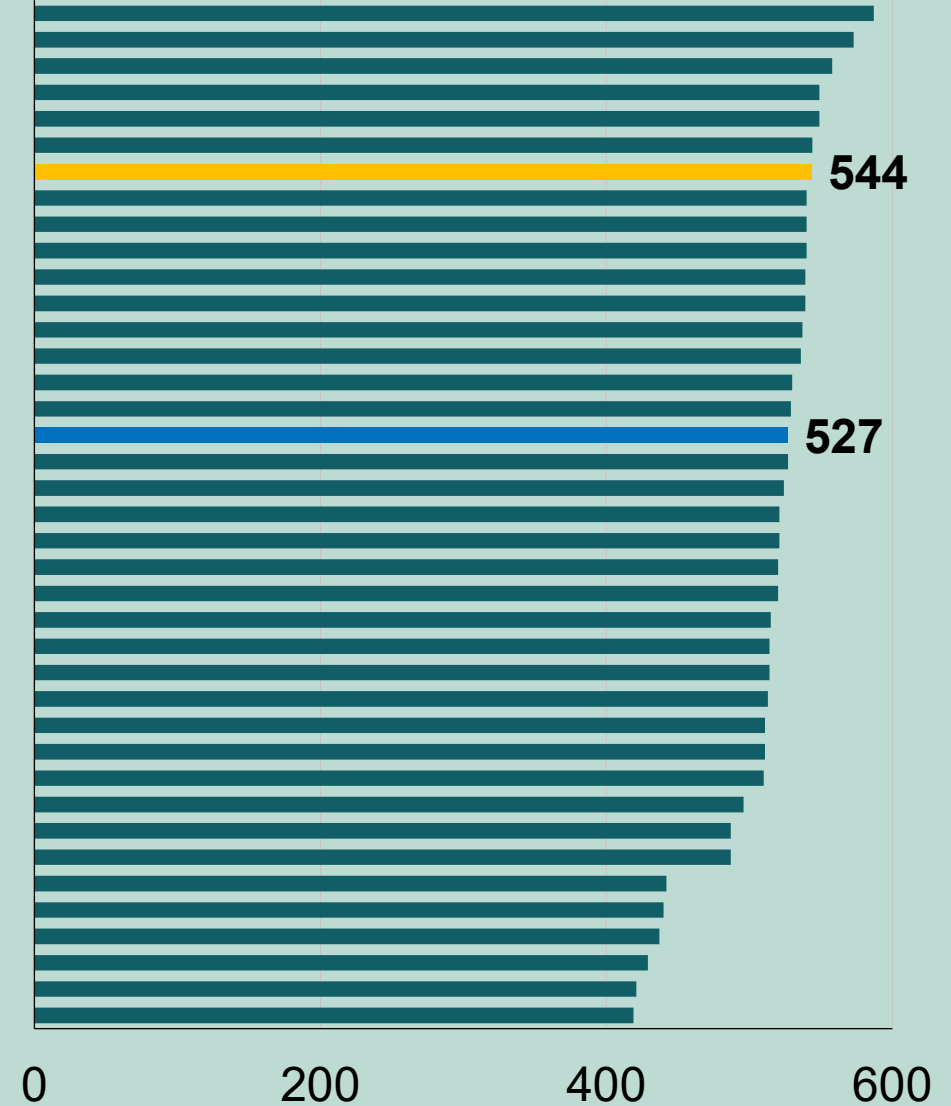
Dagens Samhälle

**Glädjebesked: Unikt mattelyft
för svenska elever**

Publicerad: 4 december 2024, 11:58

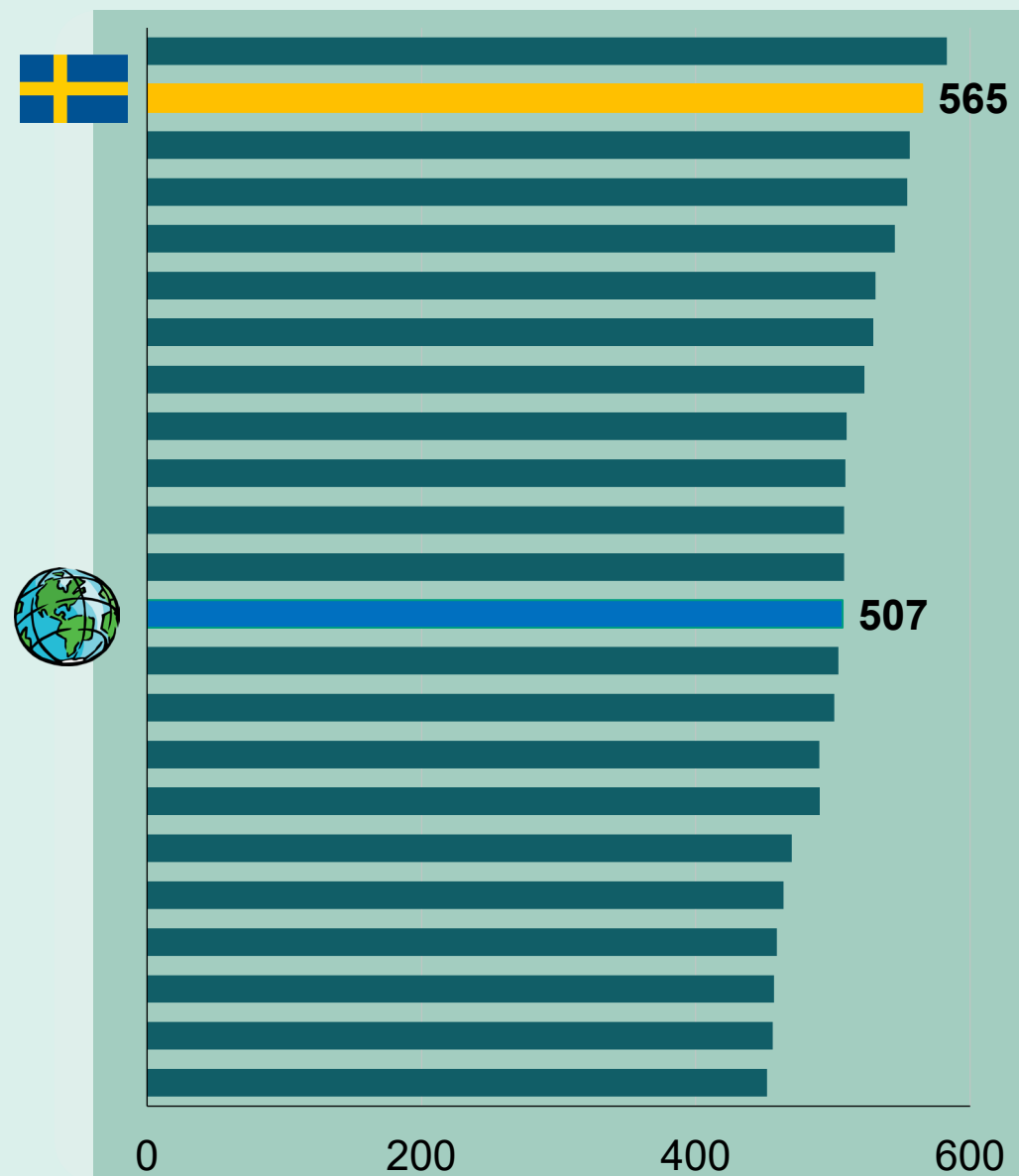
PIRLS

- Mäter läsförståelse och attityder till läsning i årskurs 4.
- I den senaste undersökningen från 2021 placerade sig de svenska eleverna på en sjundeplats av 65 deltagande länder.

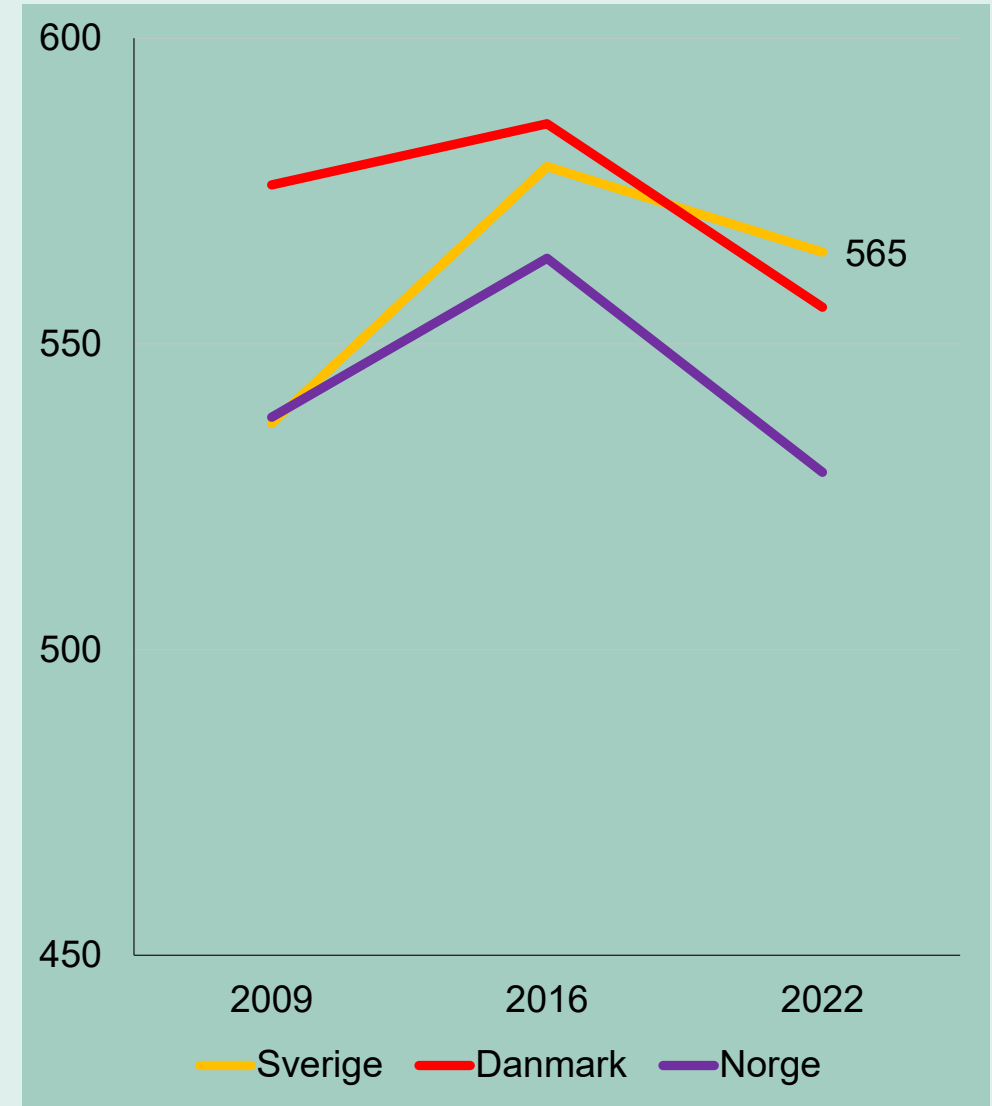
ICCS

- Mäter och undersöker kunskaper, attityder och engagemang i medborgar-, demokrati- och samhällsfrågor för elever i årskurs 8.
- I den senaste undersökningen från 2023 placerade sig de svenska eleverna på en andraplats av 22 deltagande länder.

ICCS

Oavsett elevernas bakgrund presterade elever i Sverige bättre än det internationella genomsnittet för respektive elevgrupp. Svenska elever var även bäst i Norden för första gången i ICCS.

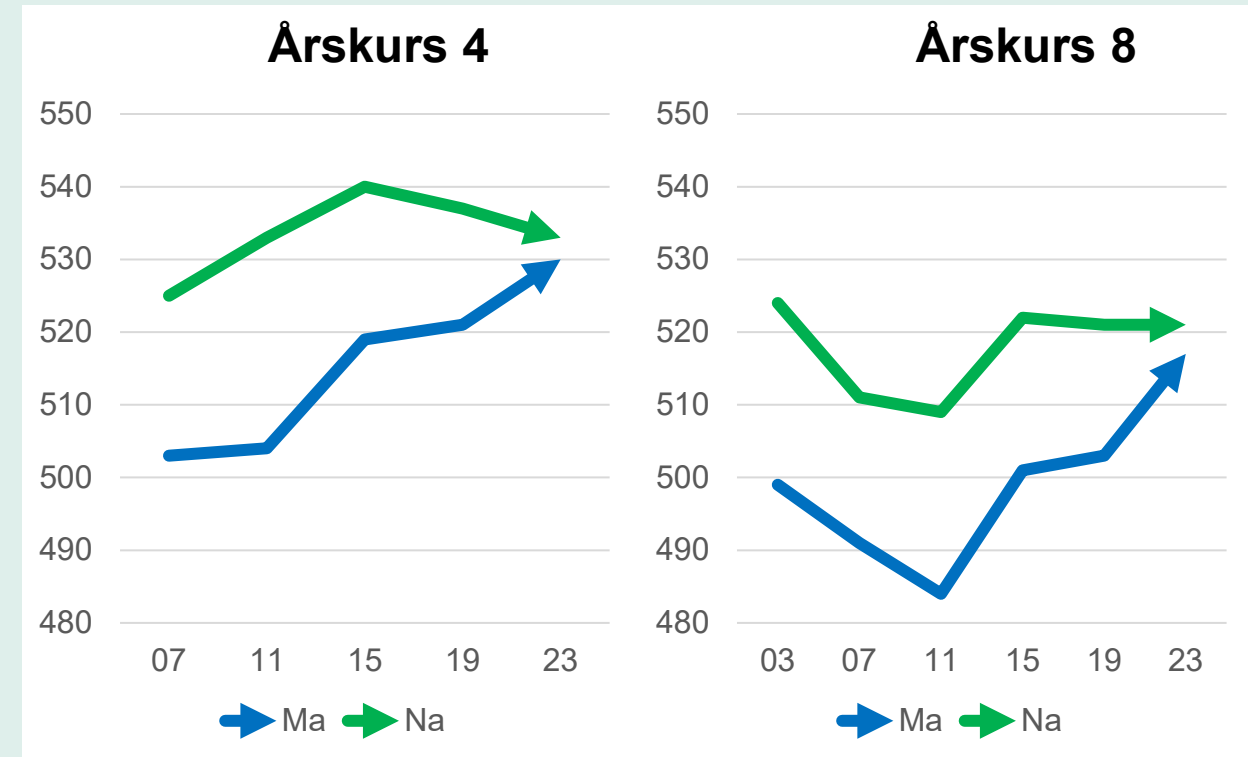

TIMSS

Mäter och undersöker kunskaper i och attityder till matematik och naturvetenskap i årskurs 4 och årskurs 8.

I **matematik** presterade de svenska eleverna år 2023 som genomsnittet för deltagande EU- och OECD-länder i årskurs 4 och övergenomsnittet i årskurs 8.

I **naturvetenskap** presterade de svenska eleverna över genomsnittet i både årskurs 4 och 8.

PISA

PISA undersöker 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturkunskap.

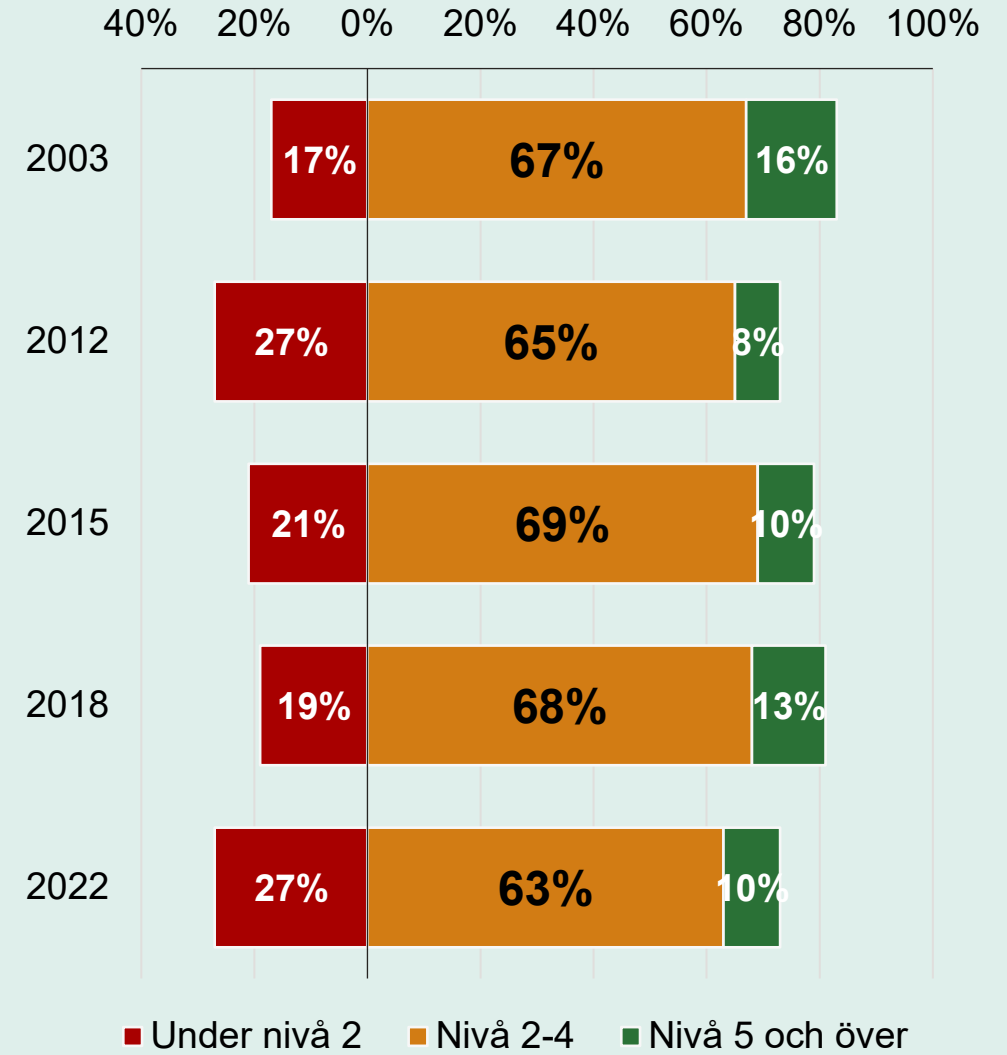
I den senaste undersökningen från 2022 placerade sig de svenska eleverna strax över OECD-genomsnittet i samtliga tre delområden och på en hopräknad 19:e plats av 81 deltagande länder/regioner.

PISA – Matematik

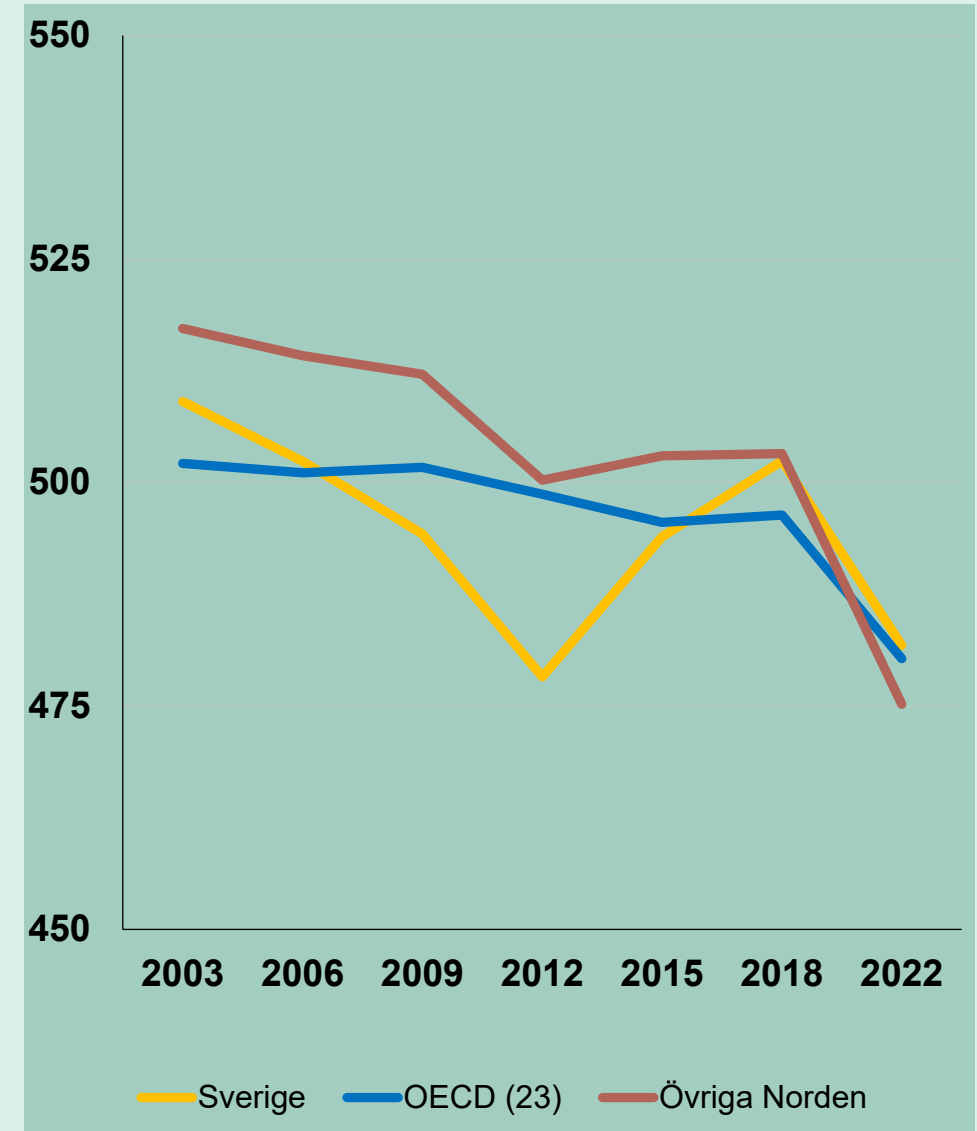
Matematik var huvudämne för undersökningen 2022. Här hade andelen lågpresterande elever ökat i Sverige samtidigt som andelen högpresterande minskat.

Noterbart är att PISA genomfördes år 2021 mitt under pandemin. Det gör att resultaten är vanskliga att jämföra med tidigare års undersökningar.

PISA – Matematik

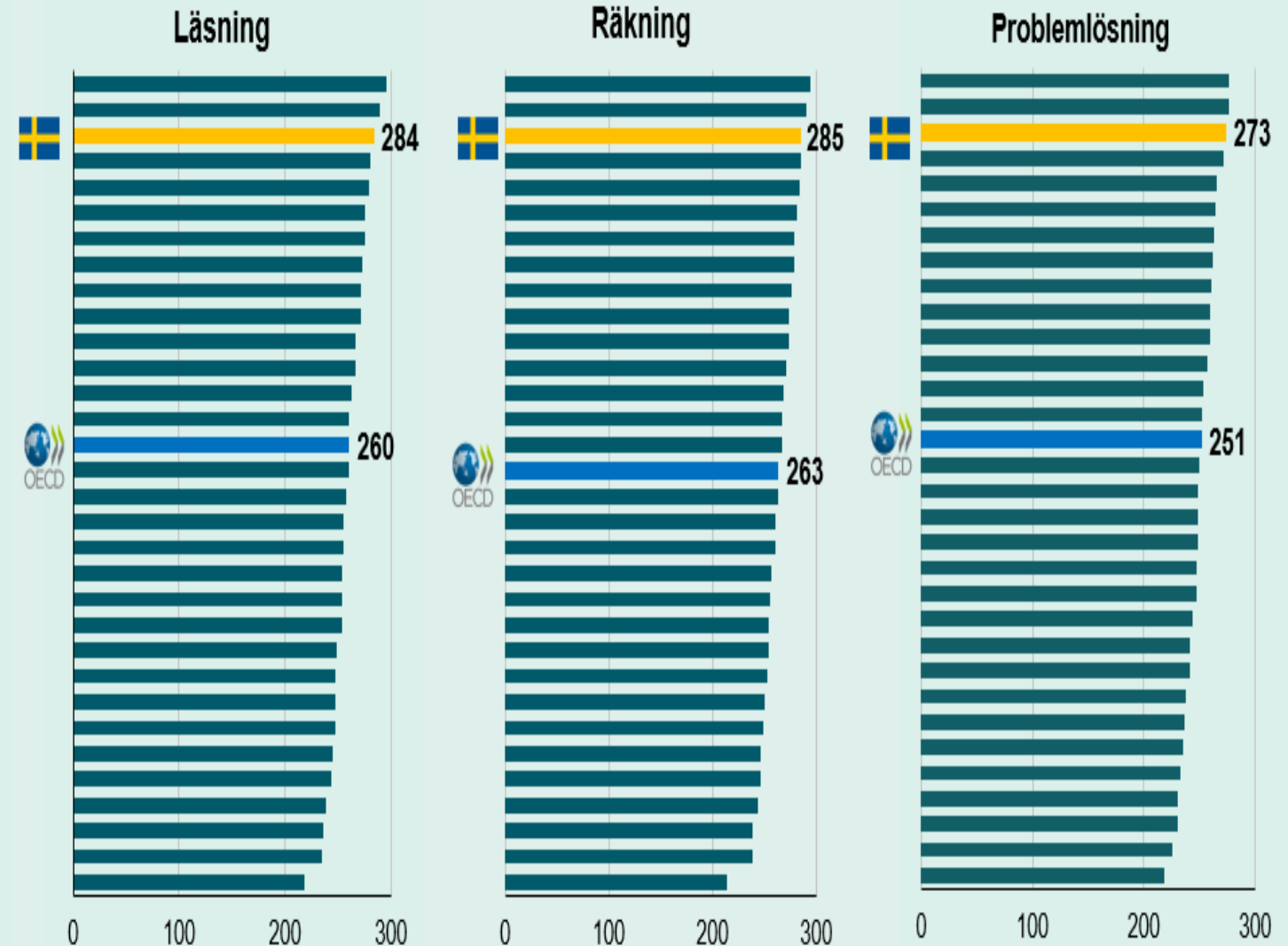
I den senaste undersökningen följer Sverige samma mönster som övriga länder med tydligt försämrade resultat. OECD menar i sin analys att den generella nedgången tyder på en pandemieffekt. Den här bilden visar utvecklingen i matematik.

PIAAC

Mäter vuxnas färdigheter i att läsa, räkna och lösa problem och kan därför sägas vara ett mått på det livslånga lärandet.

I den senaste undersökningen från 2023 placerade sig svenska vuxna på tredjeplats i samtliga tre delområden.

Vad får vi syn på?

- Svenska elevers resultat ligger genomgående över EU/OECD-genomsnittet, ett bra betyg för den svenska skolan
- Försämrade likvärdighet och ökade skillnader i resultat mellan grupper av elever
- De allra flesta länder har försämrade resultat efter pandemin

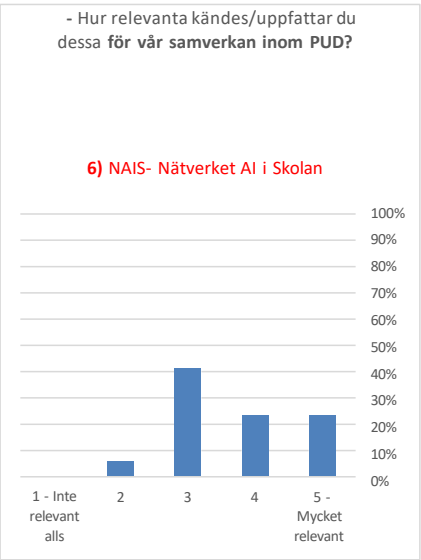
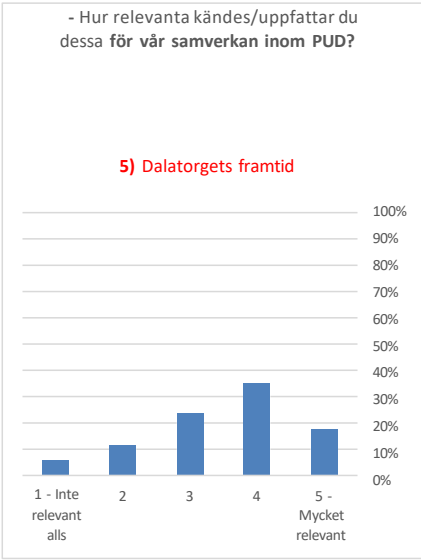
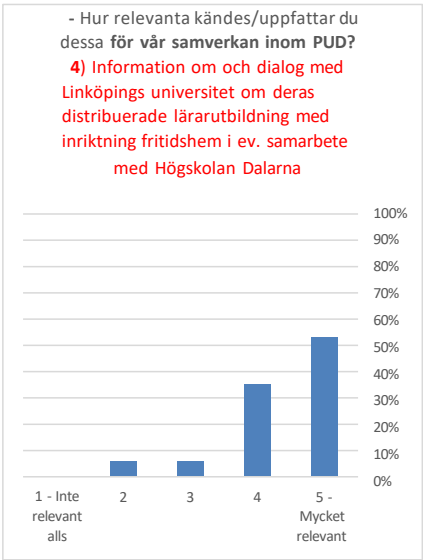
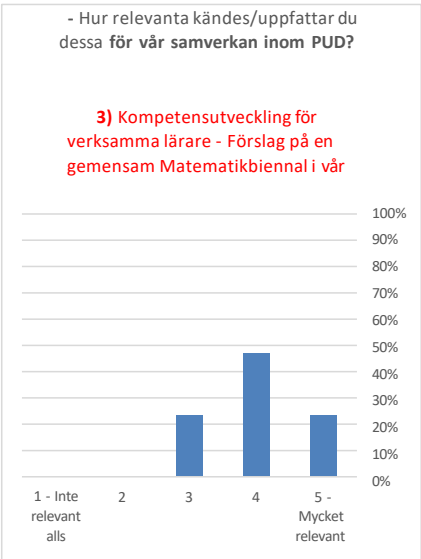
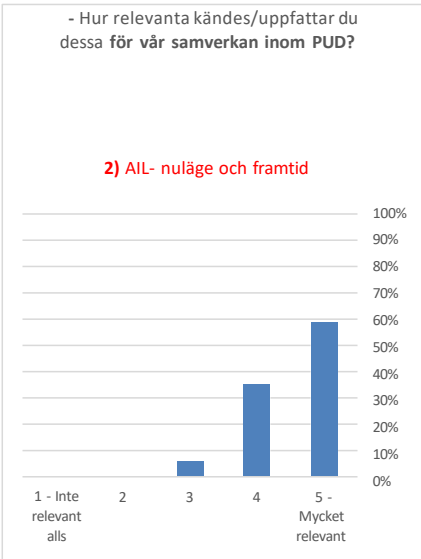
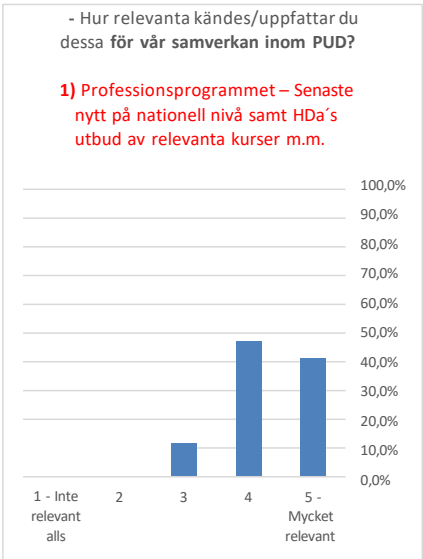

HÖGSKOLAN
DALARNA

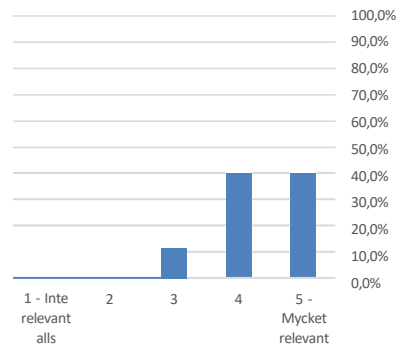
BILAGA 3

Resultat av utvärdering och önskemål framåt

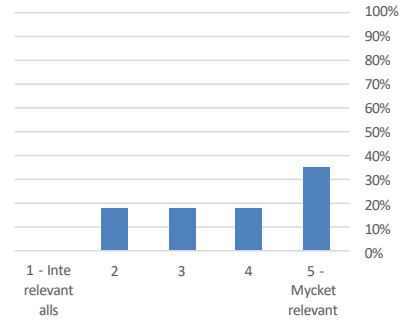
- Hur relevanta var/uppfattar du
programpunkterna för din egen
verksamhet?

7) Professionsprogrammet – Senaste
nytt på nationell nivå samt HDA's
utbud av relevanta kurser m.m.

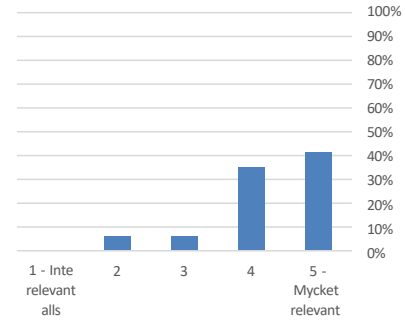
- Hur relevanta var/uppfattar du
programpunkterna för din egen
verksamhet?

8) AIL- nuläge och framtid

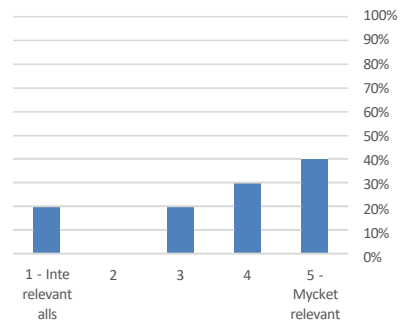
- Hur relevanta var/uppfattar du
programpunkterna för din egen
verksamhet?

9) Kompetensutveckling för
verksamma lärare - Förslag på en
gemensam Matematikbiennal i vår

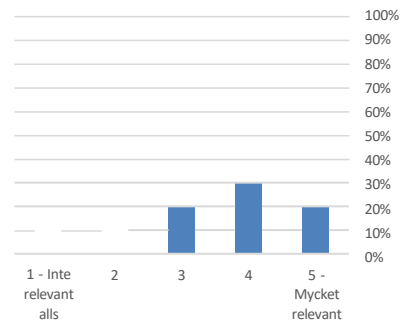
- Hur relevanta var/uppfattar du
programpunkterna för din egen
verksamhet?

10) Information om och dialog med
Linköpings universitet om deras
distribuerade lärarutbildning med
inriktning fritidshem i ev. samarbete
med Högskolan Dalarna

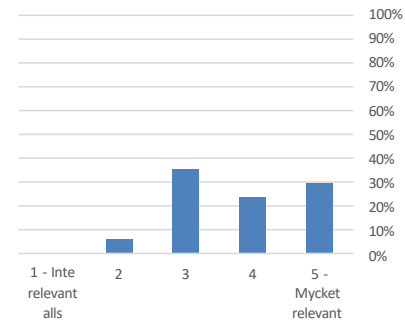
- Hur relevanta var/uppfattar du
programpunkterna för din egen
verksamhet?

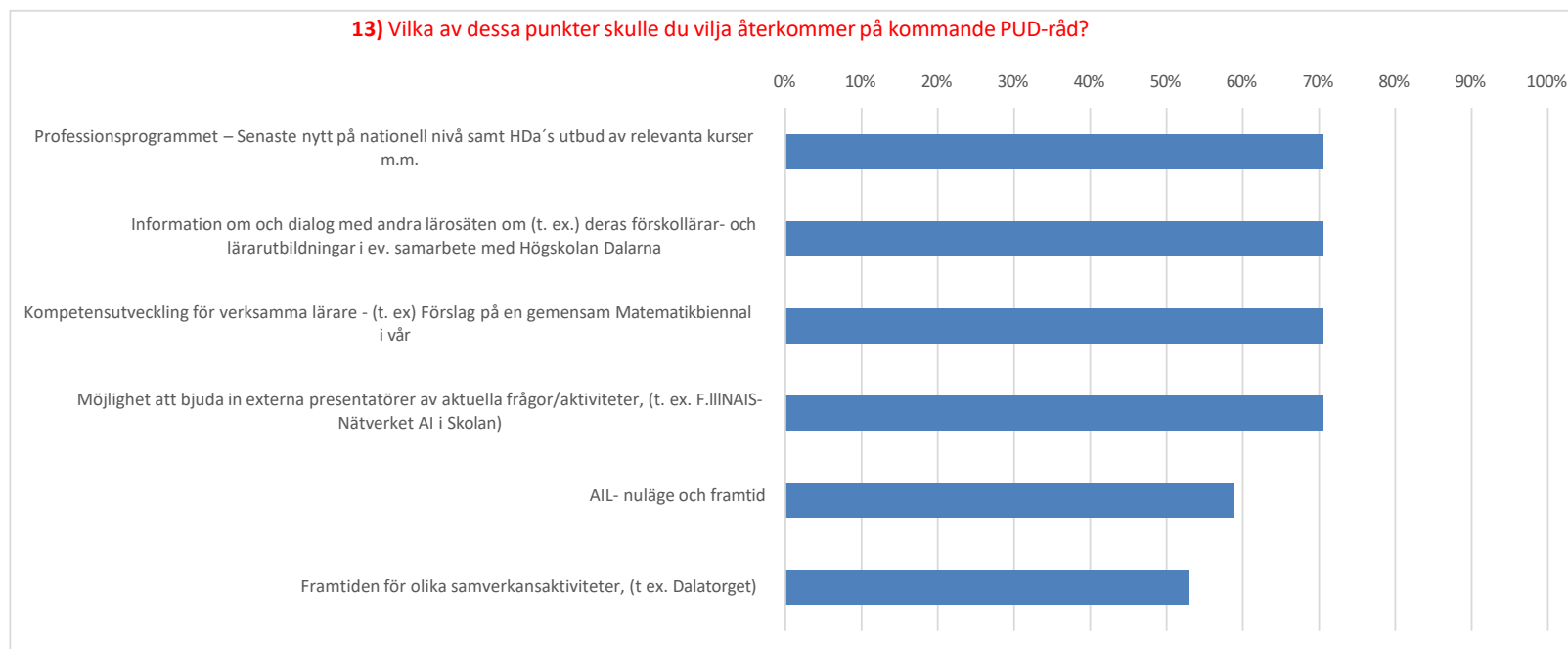
11) Dalatorgets framtid

- Hur relevanta var/uppfattar du
programpunkterna för din egen
verksamhet?

12) NAIS- Nätverket AI i Skolan

13) Motivera gärna ovanstående val:

”Dessa områden är relevanta och aktuella.”

”Jag tycker egentligen att alla punkter är relevanta, men just denna gång handlade en del punkter om förskole eller grundskoleverksamhet. Då jag endast representerar gymnasiet blir det inte relevant.”

”Värdefullt att bjuda in pedagoger/forskare/utvecklingsledare från PUD- området som kan inspirera och ev stötta andra kommuner med sin kompetens.mm som kan berika.”

”Egentligen är alla ovanstående punkter viktiga att hålla diskussion kring kontinuerligt men om jag ska göra någon sorts ranking så tar jag dessa.”

14) Vilka andra punkter/teman upplever du som relevanta att behandla i kommande PUD-råd?

”Vad står vi inför? Omvärldsbevakning och sammanställning av pågående utredningar, lagförändringar uppskattas.

Kommande punkter kan handla om - Arbete i samverkan kring nya socialtjänstlagen, SAMS - utbyta goda exempel kring hur vi arbetar förebyggande kring elever i behov av särskilt stöd.”

”Vi måste hålla i förskolefrågorna på något sätt. Även om examensrätt saknas kanske det ändå går att få till olika former av kompetensutveckling eller kanske förtydliga förskolans betydelse vid tex Dalatorget.

Som det är just nu känner jag att verksamhetschefer och rektorer tappat lite av intresset för PUD ("Det är ju mest skolfrågor nu för tiden").”

”Omvärldsspaning, vad är på gång i skolvärlden
Nytt från SKR, regering riksdag.”

”Samverkan kring AIL utbildningar. Behov av Naturvetenskapliga ämnen och språk.”

”Tänker att det är ovanstående punkter med AIL, fortbildning, lärarutbildning som kommer att vara i fokus.”

Idéer som varit uppe i samverkansgruppen:

- Peter Möller – befolkningsutveckling m.m.
- Peter Berglund & M Tonkonogi - Resultat av följeforskning Rörelsesatsning i skolan, fått medel av Region Dalarna för fortsatt arbete 2026-2030
- Föreläsning läs- och skriv kartläggningsmaterial
- 10-årig grundskola
- PUD-SUD arbetet med SAMS

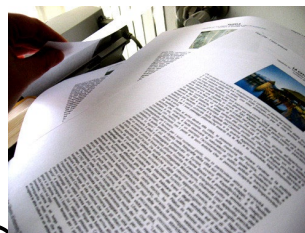
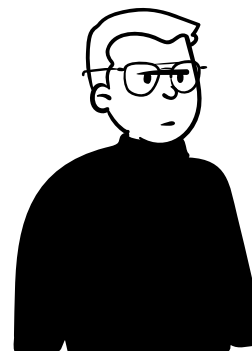

HÖGSKOLAN
DALARNA

BILAGA 4

Lokal praktikutveckling på vetenskaplig grund

- Vad visar forskning, vad erfar lärare

Tänkbart upplägg för LP-projekt

- Frågeställning: Vilka styrkor och vilka svagheter går att urskilja i språk-, läs- och skrivundervisning för F–3 i regionens skolor?
- Minst 4 skolor, olika huvudmän
- Minst 3 svensklärare (SVE/SVA) per skola
- 1-2 forskare från HDa (preliminärt vidtalade)
- Start ht 2026
 - Löptid 1-2 terminer
- Sex träffar med alla deltagande lärare och forskare
- Mellan några av träffarna arbetar de deltagande lärarna vid respektive skola tillsammans
- Forskningsbaserat upplägg
 - Läs- och skrivdidaktik
 - Allmändidaktik
 - Praktikutveckling

Förslag till arbetssätt

- välkomna med frågor och motförslag!

- Träff 1:
 - Lära känna varandra
 - Jämföra erfarenheter av framgångar och utmaningar i språk-, läs- och skrivundervisning
- Träff 2:
 - Presentation av ramverk som kan fånga en del av erfarenheterna som lyfts under träff 1 (exempelvis *The simple view of reading*)
 - Att auskultera: förhållningssätt och dokumentationsmetoder
- Lärararbete mellan träff 2 och 3:
 - Auskultera hos varandra, minst två lektioner med läs-/skrivundervisning
 - Reflektera tillsammans, bl.a. utifrån ramverket som presenterats på träff 2
- Träff 3:
 - Rapport från varje lärarlag
 - Gemensam diskussion kring återkommande mönster
- Träff 4:
 - Presentation av ramverk som kan fånga en del av de iakttagelser som lyfts under träff 3 (exempelvis 4E)
 - Gemensam utarbetning av observationsprotokoll
- Lärararbete mellan träff 4 och 5:
 - Auskultera hos varandra, minst två lektioner med läs-/skrivundervisning
 - Reflektera tillsammans, bl.a. utifrån ramverket som presenterats på träff 4
- Träff 5:
 - Rapport från varje lärarlag
 - Gemensam diskussion kring återkommande mönster
- Träff 6:
 - Sammanfattning av kartläggningen:
 - Vad är våra styrkor i regionen? Vad behöver vi mer kunskap om?
 - Hur skulle vi önska oss att en fortbildningsinsats utformades?

HÖGSKOLAN
DALARNA

BILAGA 5

Uppdatering professionsprogrammet

Aktuella kurser som ingår

- VAK-kursen
- Nya kurser – där vi lägger/har lagt anbud
 - Mentorsutbildning för en kvalitativ introduktionsperiod, 7,5 hp
 - Undervisningsskicklighet i teori och praktik (USP), 7,5 hp
 - Ämnesintegrerad undervisning i yrkesutbildning 7,5 hp
 - Leda kollegiala lärprocesser, 7,5 hp
- Lärarlyftskurser
- Kurserna för förskollärare i förskoleklass + Språk-, läs- och skrivutveckling

Mentorsutbildning för en kvalitativ introduktionsperiod, 7,5 hp

Här finns ingen nationell ramkursplan, men beslutade mål:

- Ett professionellt förhållningssätt till mentorsrollen och handledning.
- Kunskap om bland annat yrkesetik, vuxenpedagogik och samtalsmetodik.
- Kunskap om en lärardriven systematisk och metodisk kunskapsutveckling.
- Förmåga att stötta nyanställda i deras planering, genomförande och uppföljning av undervisning.
- Förmåga att kunna tala kvalificerat och nyanserat om undervisning och lärande.

Undervisningsskicklighet i teori och praktik (USP), 7,5 hp

Finns en nationell ramkursplan:

Modul 1: Undervisningsskicklighet i teori (4,5 hp)

- o Utifrån en nyanserad kunskap om de övergripande ramverken kritiskt reflektera över karaktistiken i deras historiska och vetenskapliga grunder samt diskutera vilka implikationer detta kan ha för vad som kan ses som undervisningens kvalitet
- o Ingående analysera vad ett urval handlingsinriktade undervisningsmodeller utifrån de övergripande ramverken kan ha för implikationer på undervisningens kvalitet
- o Reflektera över begreppet undervisningsskicklighet med stöd i teoretisk analys av modeller och didaktiskt handlande

Modul 2: Undervisningsskicklighet i praktik (3 hp)

- o Visa förmåga att planera, genomföra och dokumentera iscensättningar av undervisning med utgångspunkt i behandlade undervisningsmodeller, i relation till relevant ämne eller område
- o Analysera och värdera tecken på elevers och barns lärande och utveckling i relation till iscensatt undervisning
- o Analysera och värdera egen och andras undervisnings genomförande och föreslå möjlig utveckling av undervisning i relation till elevers/barns lärande och utveckling, undervisningens mål och vald(a) undervisningsmodell(er) och ramverk

Ämnesintegrerad undervisning i yrkesutbildning 7,5 hp

Finns en nationell ramkursplan

Modul 1 Ämnessamverkan på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet; Teorier och begrepp för analys av ämnesintegrerat arbete (3 hp)

Kursinnehållet behandlar och ger kritiska perspektiv på tidigare forskning om ämnesintegrering och kunskapsteoretiska utgångspunkter.

Kursinnehållet ger en översikt över etablerade ramverk för beskrivning och analys av ämnesintegrering och kollegial undervisningsutveckling som kan tillämpas på den egna undervisningsverksamheten.

Modul 1 examineras individuellt skriftligt genom en redogörelse för och analys av möjligheter för samverkan mellan yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen baserat på insamling och analys av dokumentation från den egna verksamheten och undervisningsämnet. Följande mål ingår:

- Självständigt analysera och kritiskt diskutera teorier och begrepp om lärande samt didaktiska teorier eller modeller med perspektivet ämnesintegrering.
- Systematiskt analysera exempel på ämnesintegrering med stöd av teorier och begrepp.

Modul 2 Samverkan över ämnesgränser – didaktiskt utvecklingsprojekt (4,5 hp)

Kursinnehållet ger en översikt över olika sätt att identifiera och problematisera önskvärt fokus i en undervisningsutvecklande insats med beaktande av lokala förhållanden, styrdokument och tillgänglig kunskap.

Kursinnehållet behandlar det praktiska genomförandet av någon modell för utveckling av ämnesintegrerad undervisning, i ett för läraren lokalt kollegialt sammanhang.

Kursinnehållet ger ett kritiskt perspektiv på diskussion av uppföljning och utvärdering av former för ämnesintegrerat arbete i relation till uppsatta mål.

Modul 2 examineras i par/grupp genom muntlig och skriftlig redovisning av genomfört didaktiskt utvecklingsarbete för ämnesintegrering kopplat till egen verksamhet och dess kollegiala sammanhang. Följande mål ingår:

- Planera och argumentera för ett ämnesintegrerat undervisningsmoment med stöd i beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund.
- Genomföra, dokumentera och utvärdera ett ämnesintegrerat undervisningsmoment där minst två ämnen är representerade, och där minst ett av dessa ämnen är ett yrkesämne.
- Pröva, analysera och värdera didaktiska strategier som inkluderar elever i planering, genomförande och uppföljning av undervisningsmoment med ämnesintegrering.

HÖGSKOLAN
DALARNA

BILAGA 6

Anmälningarna, 93 st,
fördelas så här:

Matematikbienettan

25	Ludvika
24	Sandviken
12	Gävle
7	Avesta
5	Malung-Sälen
4	Falun
3	Hedemora
3	Leksand
3	Rättvik
3	Smedjebacken
2	Mora
1	Hofors

HÖGSKOLAN
DALARNA

BILAGA 7

Omvärldsspaning

Regeringen vill se ny speciallärarutbildning (27 oktober 2025)

- För att fler elever ska kunna få rätt stöd tidigare krävs fler speciallärare som **arbetar direkt med eleverna**. Därför ger regeringen nu en utredare i uppdrag att föreslå hur speciallärar- och specialpedagogutbildningarna kan ersättas av en ny relevant **utbildning som bättre möter elevernas behov**

<https://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/utbildningsdepartementet/presentationbilder-fran-presstraff-den-27-oktober-2025-om-att-regeringen-vill-se-ny-speciallararutbildning.pdf>

Forts. ny speciallärarutbildning

- – Det är viktigt att de specialpedagogiska insatserna i skolan framför allt riktas mot eleverna och inte bara reduceras till att lärare får råd och handledning. Genom att ersätta dagens utbildningar inom det specialpedagogiska området med en ny relevant utbildning som riktar fokus på stödet till elever kan vi både lindra bristen på speciallärare och se till att fler elever får rätt stöd i tid, säger utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson.
- – Innehållet i den nya utbildningen måste bättre förbereda för ett arbete i klassrummet. Till exempel behöver de delar som har ett alltför teoretiskt och abstrakt innehåll tas bort. En examen från utbildningen ska garantera att man är väl förberedd för arbetet i skolan och har bred kunskap om evidensbaserade metoder och arbetssätt inom det specialpedagogiska området, säger gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm.
- Inom ramen för uppdraget att föreslå en ny relevant utbildning inom det specialpedagogiska området ska utredaren bland annat analysera de nuvarande utbildningarnas innehåll och längd och mot bakgrund av detta föreslå hur en ny utbildning inom det specialpedagogiska området kan ge en bredare behörighet att undervisa än dagens speciallärar- och specialpedagogexamen. I uppdraget ingår även att specialpedagoger och speciallärare ska kunna komplettera sin utbildning under en övergångsperiod för att få behörighet enligt den nya utbildningen.
- Till särskild utredare utses Eva Durhan. Hon har en bakgrund som avdelningschef vid Skolverkets analysavdelning och har även lett flera utredningar inom utbildningsområdet.
- Uppdraget bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Sverigedemokraterna.
- Uppdraget ska redovisas senast den 16 juni 2026.

[Regeringen vill se ny speciallärarutbildning - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/om-regeringen/nyheter/2024/06/regeringen-vill-se-ny-speciallararutbildning)

En förbättrad elevhälsa - delbetänkande (april 2025)

[En förbättrad elevhälsa - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/om-regeringen/utredningar-och-utskott/2025/04/en-forbatttrad-elevhalsa/)

[Skolministern tar emot delbetänkande
från Utredningen om en förbättrad elevhälsa -
Regeringen.se](https://www.regeringen.se/om-regeringen/utredningar-och-utskott/2025/04/en-forbatttrad-elevhalsa/)

Delbetänkandet innehåller bland annat följande förslag:

- Bestämmelserna om extra anpassningar i samtliga skolformer ska avskaffas.
- Garantin för tidiga stödinsatser ska avskaffas.
- Alla barn och elever ska kunna följa undervisningen.
- Standardiserade tester införs för att uppmärksamma elever med stödbehov.
- Stödundervisning införs som en ny stödform.
- Bestämmelserna om utredning av en elevs behov av särskilt stöd i skollagen ska förtydligas.
- Elevens stödbehov ska styra om en elev ska ges undervisning i särskild undervisningsgrupp eller enskilt.
- Anpassad studiegång får bara ges i sista hand

Stödundervisning – ämnesspecifikt och snabbt stöd

- Elever som riskerar att inte kunna följa undervisningen och har svårigheter i ett ämne ska ges stödundervisning
- Läraren bedömer om en elev är i behov av stödundervisning
- Stödundervisning ska vara flexibelt och ges skyndsamt i mindre grupp eller enskilt
- Stödundervisning är undervisning
- Ett kortvarigt och intensivt stöd
- Ska ges i samtliga ämnen i de obligatoriska skolformerna samt svenska, svenska som andraspråk och matematik i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan

Regeringskansliet

SOU 2025:44

11

Särskilt stöd förtydligas – ska ges tidigt och snabbt

- Läraren eller mentorn ska anmäla om en elevs behov av särskilt stöd ska utredas
- Samråd ska alltid ske med speciallärare/specialpedagog vid utredning av en elevs behov av särskilt stöd
- Särskilt stöd ska ges snabbare
- Elevens stödbehov ska styra hur särskilt stöd ges
- Elevens stödbehov ska styra om en elev ges undervisning enskilt eller i en särskild undervisningsgrupp
- Anpassad studiegång får endast ges i sista hand

Regeringskansliet

SOU 2025:44

12

En förbättrad elevhälsa - slutbetänkande

- Elevhälsans uppdrag breddas från ett tidigare ensidigt fokus på att eleverna ska nå utbildningens mål till att elevhälsan ska skapa förutsättningar för och stödja elevernas lärande, hälsa och utveckling. Ett bredare fokus för elevhälsan, som omfattar elevernas hälsa och utveckling, är viktigt för att fullt ut tillvarata elevhälsans kompetens och skapa förutsättningar för ett tvärprofessionellt arbetssätt. God hälsa och utveckling är också grundläggande förutsättningar för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen i skolan.
- Antalet hälsobesök och hälsosamtal utökas och regleras så att innehållet i hälsobesöken och hälsosamtalen blir mer likvärdigt. Genom mer regelbundna hälsobesök och hälsosamtal kan elevers fysiska, psykiska och sociala hälsa främjas och ohälsa förebyggas och identifieras. Tidig identifiering möjliggör också tidigare åtgärdande insatser.
- Flera förslag lämnas för att alla elever ska garanteras en likvärdig tillgång till elevhälsan. Förslagen innebär att elevhälsan vid varje skolenhet dimensioneras utifrån verksamhetens behov och att det med en viss regelbundenhet finns tillgång till elevhälsans samtliga professioner vid skolenheten. Dessutom innebär förslagen att eleverna har rätt att inom en viss tid få träffa personal i elevhälsan för att få en bedömning av lättare fysiska och psykiska vårdbehov.
- Samverkan mellan skolan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska förbättras. Utredningen lämnar därför förslag som medför en skyldighet för skolhuvudmän att ingå samverkansöverenskommelser med regionens hälso- och sjukvård. Dessutom införs en samordnande funktion inom elevhälsan som har i uppgift att samordna insatser för elever som är i behov av stöd från socialtjänsten eller hälso- och sjukvården. Den samordnande funktionen ska se till att elevens behov tillgodoses i skolan.

<https://www.regeringen.se/contentassets/51139302b5274a6bb84c2c3a4fefe922/en-forbattrad-elevhalsa-sou-2025113.pdf>

[PowerPoint-presentation](#)

Regeringen tillsätter en utredning för att komma till rätta med bristerna i komvux och sfi

- Publicerad 27 november 2025
- Flera granskningar har pekat på återkommande brister i kommunal vuxenutbildning (komvux), inklusive sfi. Därför tillsätter regeringen nu en ny utredning om tydligare ansvar och högre kvalitet i komvux. Kontrollen av enskilda utbildningsanordnare i komvux ska skärpas och kommunernas ansvar för utbildningen tydliggöras. Syftet är att fler elever ska få en utbildning av hög kvalitet.

Forts. SFI och Komvux

- Komvux är en stor skolform med cirka 368 000 elever. Ungefär hälften av all komvux anordnas av privata utbildningsanordnare och huvudmannskapet ligger hos kommunerna. Flertalet granskningar visar på omfattande och i vissa fall allvarliga brister i komvux och sfi. Regeringen tillsätter därför en utredning för att öka kontrollen och skärpa kraven. Kommunernas ansvar behöver tydliggöras och ägar- och ledningsprövning av enskilda företag som ansöker om betygsrätt ska utredas.
- – Allvarliga brister har uppmärksammats i komvux och sfi. Skolinspektionen har också beskrivit komvux som ett riskområde där oseriösa aktörer kan etablera sig. Nu tar vi krafttag mot bristerna och en viktig del är att skärpa kraven genom att införa ägar- och ledningsprövning. Oseriösa aktörer ska inte få bedriva komvux, säger gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm.
- Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) är en särskilt viktig del av komvux. En väl fungerande vuxenutbildning är ofta avgörande för att nyanlända snabbt ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden, bli självförsörjande och integreras i det svenska samhället. Utredaren ska därför föreslå hur fler elever i sfi kan erbjudas att kombinera sfi med annan utbildning. I uppdraget ingår också att undersöka om det finns behov av ytterligare åtgärder för att säkerställa att elever som deltar i en yrkesutbildning i komvux har de kunskaper i svenska språket som efterfrågas på arbetsmarknaden.
- Utredaren ska också analysera varför arbetslösa som har anvisats utbildning i komvux i så liten utsträckning påbörjar och genomför utbildningen samt föreslå åtgärder för att fler arbetslösa ska genomgå en reguljär utbildning.
- – Det finns en risk att oseriösa aktörer drar nytta av den relativt öppna regleringen av komvux. Kommunerna brister också i uppföljningen av utbildningen. Fler åtgärder behövs för att kommunerna ska följa upp och ta ansvar för kvaliteten i upphandlad utbildning. Utredaren ska därför föreslå hur kommunernas ansvar för upphandlad komvux kan tydliggöras, säger Patrick Reslow, skolpolitisk talesperson för Sverigedemokraterna.
- – Granskningar visar att sfi-undervisningen skiftar i kvalitet. Därför har eleverna inte alltid de kunskaper i svenska som krävs på arbetsmarknaden. Genom att kombinera sfi med till exempel en yrkesutbildning kan vägen till arbete förkortas, men i dag är det för få elever som utnyttjar den möjligheten, säger Kristina Axén Olin, gruppleadare för Moderaterna i utbildningsutskottet.
- – Många platser i yrkesutbildningar i komvux står tomma samtidigt som företag har svårt att rekrytera personal med rätt kompetens. Fler arbetslösa behöver genomgå en yrkesutbildning i komvux, men då krävs en bättre samverkan, säger Mathias Bengtsson, utbildningspolitisk talesperson för Kristdemokraterna.
- Till särskild utredare utses Jan Rehnstam, chef på Skolverkets enhet för kommunal vuxenutbildning.
- Ska redovisas senast den 15 juni 2027.

Nyheter från Skolverket - urval

[Omtag kring digitala nationella prov – Skolverket](#)

[Skolverket förbereder för nya läroplaner – tar emot underlag från forskare – Skolverket](#)

[Så används och fördelas kunskapsbidraget
- Skolverket](#)

Om Kunskapsbidraget och Skolverkets hantering av statsbidraget

Kunskapsbidraget är skolans största riktade statsbidrag. Statsbidraget ska gå till att utöka huvudmannens resurser för att stärka kunskapsutvecklingen för eleverna i förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet.

Huvudmännen tar vid ansökan av statsbidraget fram en plan för hur de planerar att använda bidraget och intygar att de ska följa regelverket. Skolverket granskar inte alla insatser innan beslut utan ett urval av planerna bedöms. Skolverket kan efter tips eller på eget initiativ genomföra fördjupade kontroller för att säkerställa att pengarna använts på rätt sätt. Om så inte skett kan Skolverket kräva tillbaka statsbidraget.

[Statsbidrag för stärkt kunskapsutveckling 2025 - Skolverket](#)